

Največji slovenski dnevnik
v Zdravniških državah.

Velja za celo leto \$5.00
Za pol leta 3.00
Za New York celo leto 6.00
Za inozemstvo celo leto 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
\$75,000 Readers

TELEFON: 2876 CORTLANDT

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT

NO. 97. — ŠTEV. 97.

NEW YORK, SATURDAY, APRIL 24, 1920. — SOBOTA, 24. APRILA, 1920.

VOLUME XXVIII — LETNIK XXVIII

FRANCIJA IN BELGIJA STA PROTI REVIZIJI

ANGLEŠKI NASVETI GLEDE SKUPNE OKUPACIJE RUHR-SKEGA OKRAJA. — RAZMOTRIVANJE O PROŠNJI NEMČIJE GLEDE POVEČANJA ARMADE. — KAKŠNO NAZIRANJE IMAJO BOLJŠEVIKI O LIGI NARODOV.

Pariz, Francija, 23. aprila. — Namen Anglije je bil revidirati versailleski mirovni pogodbo, toda Belgija in Francija sta bili odločno proti temu. Predlog je torej propadel.

V slučaju, da bi se Nemčija branila izpolniti vse točke mirovne pogodbe, ki zavzame najbrže skupno zasedli ves ruhrski okraj.

San Remo, Italija, 23. aprila. — Angleški ministrski predsednik Lloyd George je rekel daes ameriškim časnikiarskim poročevalcem, da je na vsak način potrebno za Združene države, da se udeležijo svetovanja glede turskega vprašanja. Nazori Združenih držav bodo najbrže prodrlili.

Na temelju poročil angleških uradnikov v Nemčiji — sem dobil utis, da je nemška vlada brez vsake moči. Ljudstvo ne uboga centralnih oblasti, Nemčija je podobna čoveku, ki je dobil strahovit udarec ter je še vedno napol v nezvesti. Um se mu je začel nekoliko vrtati, toda udje še počejo ubogati. Vlada izdaja povelja, ljudstvo jih pa prezira. V prvi vrsti primanjkuje hrane. Uradniki so mi povedali, da dobijo ljudje na dan po 1300 kalorij, dočim jih je potreba 3200 za vzdržanje človeka pri zdravju in moči.

Ko je neki časnikarski poročevalec pripomnil, da se bo Lloyd George najbrže zavzel za revizijo mirovne pogodbe, je ministrski predsednik odvrnil:

— Ne, jaz ne bom nikdar storil kaj takega. Pred par tedni sem celo rekel v poslanski zborci, da sem proti reviziji. Pogodba omogoča Nemčiji, da si pomaga in jo obenem sili, da izpolni zadano obljubo. Nevarnost boljševizma v Nemčiji se ne sme pretiravati. Nemci ljubi red, toda če je krakat kaj narod potisnjen k tlom, se posluša ponavadi drastičnih izrazov.

Na vprašanje, če bo Nemčiji dovoljeno zvišati svojo armado na 200.000 mož, je odvrnil:

— To vprašanje bodo rešili naši vojaški izvedenci. Če bodo spoznali, da Nemčiji zadostuje 100.000 mož za vzdržanje reda, bo ostalo pri tem.

Poročevalci so ga vprašali, kdaj bo odpotovala v Rusijo komišja Lige narodov.

Ministrski predsednik se je naširoko zasmeljal ter rekel:

— Tega pa ne vemo, Rusija ni odgovorila na naše obvestilo. Meni se zdi da se boljševiki ravno toliko brigajo za Ligo narodov kot za Združene države.

NEMŠKA STAJERSKA SE PUNTA.

Dunaj, Avstrija, 21. aprila. — Skoro vsaki dan se ponavljajo dogodki, ki kažejo, da so posamezne province skoro popolnoma neodvisne od centralne vlade. Položaj se smatra za tako resen, da so stavili socialistični voditelji v stajerskem deželnem zboru tozadevno interpelacijo.

Pred kratkino je prišla patrula sto orožnikov v Radkersburg okraj na Stajerskem, da polovi goveje živino, katero je zahtevala zase vlada. Potem ko je bilo nekaj živine skupaj, so orožniki povedali kmetom, kaj je njih namen. Glavni del orožnikov pa je nadaljeval s svojim poslom. Kmetje so se takoj oborožili ter pogrnali orožnike. Ko je prišel glavni del orožnikov na lice mesta, se je nahajal pred silo tisoč kmetov, ki so bili oboroženi s strojnimi in navadnimi puškami. Orožniki so bili razoroženi.

NOV DOM NEMŠKEGA KRONFRINCA

Amsterdam, Nizozemska, 21. aprila. — Holandska vlada se je začela pogajati z neko cerkveno občino glede nakupa velikega posestva, kjer naj bi bil stalni dom Novega nemškega kronfrinca.

Premislite dobro, komu bo ste vročili denar za poslati v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in slorabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakotni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane za preke starim izkušenim in premožnim tveganjem; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljke se zadnji čas primeroma sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

300 kron	\$2.70	1.000 kron	\$ 8.00
400 kron	\$3.60	5.000 kron	\$40.00
500 kron	\$4.50	10.000 kron	\$78.00

Označene cene so veljavne do dne, ko se nadomestijo z drugimi. Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER.
Vstanovljena leta 1893.

AMUNDSEN JE V SIBIRIJI

Slavni polarni raziskovalec, katerega so pogrešali, je dospel do osamljene postojanke

Nome, Alaska, 23. aprila. — Kapitan Eoald Amundsen, raziskovatelj južnega tečaja, je dospel v Anadir, trgovsko postojanko ob Beringovem morju v ztočni Sibiriji, soglasno z brezžično brzojavko iz Anadirja, ki je dospela sem-taj v preteklih dneh. Poročilo ne navaja nikakih drugih posameznosti, kot to, da je dospel raziskovalec v vas z ladjo.

Skozi več kot devetnajst mesecev so tišine polarnega morja odhajale ladjo, ki je nosila Roald Amundsen in njegove spremljevalce pri njih drznem poskusu, da dosepejo na Severni tečaj.

Ladja Amundsen, Maud, je vzel na Dixon Island, v Belem morju, na krov petrolej nekako krog 1. septembra 1918 ter kmalu nato odplula proti severoztoku po Arktičnem morju, ki je prišlo hitro zmrazovati. Načrt raziskovalca je bil povesti ladjo tako daleč proti severu kot je bilo mogoče, jo zasidrati nato v ledu ter se pustiti voditi od slednjega tja, kamor bi se led pomikal.

Amundsen, ki je natančno predstiral severni led, je bil prepričan, da bo šla njegova ladja krog severnega konea. Novake Zemlje in od tam v iztočni smeri do Ljaka otokov v bližini izliva reke Lene v severnem delu Sibirijske. Po njegovem domnevanju bi odšel nato led v severni smeri ter ga privedel v bližino severnega tečaja.

Negotovo je, do katere točke je dospel Amundsen v Sibiriji. Anadir ni ime kakega mesta, temveč ime reke, ki izvira severozapadno od Kamčatke in teče v iztočni smeri, nakar se izliva v Tihoocean. Da dospe do te reke po morju, bi moral iti skozi Beringovo cesto, ki leži med Sibirijo in Alasko.

Obstaja ruska trgovska postojanka, ki je znana kot Anadirsk in ki leži ob reki Anadir, nekako 300 milj od izliva reke, a Amundsen bi ne mogel dospeti do te postojanke z ladjo, kot se glasi v poročilih. Če je dospel do onega mesta, se je najbrže izkrcal na severni obali kontinenta ter napravil pot do postojanke po suhem.

Ustje reke Anadir se nahaja 3600 milj iztočno od Dixoo otokov, kjer je prišel Amundsen s svojim dolгим arktičnim potovanjem.

Namen Amundsen ni bil pravzaprav dospeti do severnega tečaja, temveč vprijeti znanstvena opazovanja, globino morja, študirati premikanje ledu ter zbrati važne podatke glede oceanskih razmer v severnem morju.

DIREKTNE VOLITVE V NEMČIJI.

Berlin, Nemčija, 23. aprila. — V nemški Narodni skupščini je bil včeraj zavrnjen predlog, da se izpremeni novo volilno postavo v toliko, da se glas tudi vojakom tekom njih službene dobe. Štiri meščanske stranke so solidno glasovale proti temu predlogu.

Gessler, obrambni minister je dal izraza svojem prepričanju, da bi ne bilo primerno spraviti politiko v vrste moštva in tudi govoriki so povdarjali, da bi postalo v takem slučaju armada orožje, s katerim bi se lahko strmo glasila vsako vlado kot je to navada v nekaterih južno-ameriških republikah. Objavilo se je, da se bodo volitve za prvi republikanski parlament vršile dne 6. junija.

KEMAL VLADA PROSTI ANATOLIJI

Nacionalisti so ustanovili republiko. — Zavezniki so aretirali prejšnjega velikega vezirja.

London, Anglija, 23. aprila. — Anatolija je oživela neodvisno vlado pod predsedništvom Mustafa Kemala, voditelja turskih nacionalističnih sil v Mali Aziji, soglasno z brzojavko na Exchange Telegraph Company, ki je bila v sredo odposlana iz Carigrada.

Carigrad, Turčija, 22. aprila. — Izet paša, prejšnji turški veliki vezir, je bil stavljen danes pod nadzorstvo zaveznikov. Zavezniki oblasti so prijeli tudi generala Alirza Pašo ter več drugih odličnih turskih voditeljev.

Damad Ferid paša, veliki vezir, je danes prevzel vojni urad v svojo oskrbo in sicer radi nezadovoljstva, ki je splošno prevladovalo. Odpustil je večje število uradnikov.

Rešid bej, minister za notranje zadeve, je resigniral ter vlada v splošnem veliko nezadovoljstvo v vladnih krogih. Dvanajst sto pristavev Mustafa Kemala je bilo aretiranih in še nadaljne se spravlja vsaki dan v ječo.

Vse mohamedance se pozivlja, naj se združijo v gibanje, ki bo opustilo sultana tujih uplivov, in sicer v proklamaciji, katero je izdal polkovnik Džafar Tajar, poveljnik Drinopolja dne 15. aprila.

— Mi se ne borimo proti sultanu, temveč proti njegovim čarjem, — se glasi v proklamaciji. Svet ve, da je Tracija turška in mohamedanska. Mi nismo nikdar prekinili vezi s sultanom, katerega smatramo za najvišjega poveljnika, a vzgled Smirne je pred našimi očmi. Mi vemo, da so Grki porabili naše brate ter uničili turške vasi in mi vemo, da čaka ista usoda tudi nas iz rok Grkov, če ne bomo pripravljeno, da branimo sami sebe.

Nacionalistično gibanje je vzraslo iz okrosti, katere se uganjajo Grki nad Turki, ko so Grki zasedli Smirno. Isti sovražniki hočejo sedaj vprijeti napad na Tracijo.

ČUDEN SAMOMOR.

Watsenburgh, Colo., 23. aprila. Dr. K. Clock, star 57 let, je danes mrtev v Ravenwood, kjer je bil rudniški zdravnik. Sam se je usmrtil v namenu, da bi se ga na ta način iznebil njegova devetnajst let stara žena. Pred samomorom je napisal zdravnik pismo, v katerem je pojasnil vzroke svojega dejanja ter nato izpil čašo strupa. Njegova žena obiskuje neko javno šolo v Pueblo, Colo., in zdravnik se je poročil žnjo pred enim letom.

JA, ČE BO NARODNA SKUPŠČINA TAKOJ SPREJELA VOLILNO POSTAVO.

Narodna skupščina je tekom dne v tudi sprejela predlog, da se izvoli predsednika potom ljudske glasovanja, ne pa v parlamentu.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem, po ozemlju, ki je zasideno po italijanski armadi.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake mogoče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake odgovornosti.

50 lir	\$ 2.80
100 lir	\$ 5.30
300 lir	\$15.00
500 lir	\$25.00
1000 lir	\$48.00

Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER.

SLAB POLOŽAJ JAPONSKIH DELAVCEV

Komfort (?), katerega uživajo ameriški delavci, preseneča japonskega državnika v Zdr. državah.

Luksemburg, v kateri živi ameriški delavec, je presenetila Tadahiko Akado, guvernerja prefektore Saitama na Japonskem, ki je preživel devet mesecev v Združenih državah ter študiral socialne in politične razmere v deželi.

Po njegovem mnenju bi ne bilo robenega pomanjkanja živil in drugih življenjskih potrebščin, če bi ameriški delavci delali tako trdo kot njegov japonski sodobnik.

Japonski guverner pa je izjavil, da ni prišel sem, da bi kritiziral ameriškega delavca. Rekel je, da lo nasprotno pri svojem povratku pozval svoje rojake, naj sprejmejo tudi oni nekaj zapadnih metod v tem oziru.

— Vaša odkritost v politiki in vladi je nekaj, kar potrebujemo na Japonskem, — je izjavil. — Naši starejši državniki so vsi zaostali in nazadnjaški.

Okada je rekel, da se razveseljuje ameriški delavec veliko bolj, silah delavskih pogojev kot pa japonski, da pa ima slednji dosti več od življenja.

— Japonci žive preprosto življenje, — je pojasnil. — Nimajo dosti obleke ali dosti živil. Hrana Japoncev je zelo enostavna ter si nikdar ne pozele mesa. Tekom vojne so se revnejši sloji navadili zavzivanja riža. Preje so se prehranjali povečini z ječmenom in pšenico.

— Vaši ameriški delavci ne vedo ekonomično. Uporabljajo preveč sladkorja ter si pokvarjajo z njim okus. Vaše obleke so preveč sestavljene, da bi bile udobne.

— Obiskal sem veliko število vaših delavskih domov ter obdeval z delavci. Presenečen sem bil vsrčito tega, kar imajo na razpolago. Nekateri imajo celo klavirje in fonografe in kaj takega je naravnost nezasišno na Japonskem.

Okada je za izboljšanje delavskih življenjskih razmer ter pravi, da bo povedal po svojem povratku svojim rojakom, naj stavijo na mesto japonskega razredega sistema ameriški napredni sistem in priliko, da si vsakdo lahko pomaga naprej.

Okada se boji, da bo proti japonske propagande v gotovih ameriških listih in protiameriški propaganda v gotovih japonskih listih zastupila javno mnenje v obeh deželah ter ogrozila odnosje med obema deželama.

Da se dela nasproti temu žoltemu časopisju in takim nestrpnim izjavam, priporoča Okada vstano-vitev zveze mogočnih listov v obeh deželah, ki naj bi pospeševali prijateljske odnose in mir med obema deželama. Na ta način bi bilo mogoče tudi rešiti japonsko vprašanje ob pacifični obali.

Okada je preživel več mesecev v Californiji ter študiral tamonje razmere. Prišel je do prepričanja, da bi se Amerikaneem ne bilo treba bati konkurence od strani Japoncev, če bi znali tako delati kot slednji.

VON KAPP NA ŠVEDSKEM.

Stockholm, Švedska, 21. aprila. Wolfgang von Kapp, voditelj zadnje nemške monarhistične ustaje, je vložil pri švedski vladi prošnjo, v kateri prosi za dovoljenje, da sme ostati na Švedskem kot političen begunec. V prošnji se glasi, da namerava dobiti svojo ženo in hčerko ter se nastaniti v kakem majhnem kraju. Obenem obljublja, da se bo vzdržal vsake politične aktivnosti.

EDINOLE SAHARA JE ČISTO SUHA

Izjava suhaškega agitatorja, ki se je včeraj vrnil v Združene države. — Brez uspeha.

Včeraj se je vrnil v Združene države William E. Johnson, ki se je mudil več kot eno leto v Evropi in Afriki.

Vsled njegovega zahrbtnega in zavratnega delovanja so mu nadelili ime "mačja taca".

Ko je odšel iz Združenih držav, se je bil podal naprej v London, kjer je pa naletel le na malo svojih prijateljev. Priredil je bil več zborovanj, toda poslušalcev je bilo le malo. Na nekem zborovanju ko je govoril dijakom, je prišlo med njim in navzočimi do ostrega besednega spora, ki je pa zavzel pozneje večje dimenzije.

Poslušalci so namreč navalili na oder, in eden je Johnsona tako udaril, da mu je izteklo oko. Bil je dalj časa v bolnišnici, nato se je pa podal v Egipt.

Tudi ko se je vračal v Združene države je na parniku neprestano agitiral za prohibicijo.

Kljub temu, da je veliki fanatik, je vseeno priznal nekemu časnikarskemu poročevalcu, da je na svetu samo en del sveta suh in ta del je puščava Sahara.

Rekel je tudi, da bo treba še veliko truda in napora, predno bo uveljavljena prohibicija.

DEPORTACIJA VON KAPPA.

Stockholm, Švedska, 22. apr. — Vlada je odredila deportacijo dr. Wolfgang Kappa, voditelja nemške ustaje, na temelju, da je prišel v deželo z potvorenim potnim listom.

Kapp bo pod policijskim nadzorstvom, dokler se ne bo določilo posameznosti njegove deportacije. Glasi se, da bo izročen nemškim oblastim. Kapp je naprosil švedsko vlado za dovoljenje, da sme ostati v deželi. Rekel je, da se namerava umakniti iz politike ter posvetiti svoje preostale dni znanosti in proučevanju gotovih problemov.

Švedska vlada ni sedla na ta lim ter na krako odredila deportacijo tega nezaželjenega tujca, ki je spravlil Nemčijo v tako zadrego ter skoro povzročil državljansko vojno. (Prav posebno slabo se mu tudi ne bo godilo, kajti stari pregovor pravi, da vrana ne izkoplje vrani oči. Ebertova vlada je na neki čuden način popustljiva proti vsem, ki se nahajajo v taboru kajzercev.)

IZMENJAVA VOJNIH JETNIKOV.

Pariz, Francija, 23. aprila. — Zastopniki Francije in ruske so-vjetne vlade so podpisali dogovor, tikajoc se izmenjave vojnih jetnikov, ki se nahajajo v obeh deželah.

VAŽNO ZA POTNIKE!

Za parnik "PRESIDENT WILSON", ki odpluje 8. maja v Trst, se je priglasilo že toliko potnikov, da je sedaj že napolnjen. Prostore smo zagotovili enim potnikom, od katerih smo do 15. apr. prejeli aro. Svetujemo tedaj onim, ki so namenjeni v kratkem odpotovati v Jugoslavijo preko Trsta, da se oddolijo za parnik "BELVEDERE", ki odpluje dne 1. maja ali pa za "SUSQUEHANNA", ki odpluje 22. maja.

Kdor želi potovati s parnikom "BELVEDERE" ali "SUSQUEHANNA", naj se hitro priklasi, ker se prav lahko pripeti, da se prijavi tudi za ta dva parnika toliko potnikov, da bosta v kratkem polna.

Potniki, ki so nam poslali aro za "PRESIDENT WILSON", naj poskušajo da pridejo v naš urad že v torek, 4. maja zjutraj, da bo mogoče vsem o pravem času preskrbeti potne liste in vse drugo, kaj se potrebuje za potovanje.

ZEMLJA POSLUŠA TODA MARS MOLČI

Znanstvenik je zamen čakal odgovora z daljnega planeta. — Poskuse bodo še ponovili.

Camer Ranch, Cedar Creek, Neb., 22. aprila. — Vsa prizadevanja slavnega elektrika dr. Frederika L. Millnerja, da bi dobil s planeta Mars kako poročilo ali kak znak, so ostala brezuspešna. Kljub temu je pa rekel, da bo s poskusi nadaljeval, dokler se mu želja ne uresniči.

Sestavil je bil močan brezžični aparat, najmočnejši, kar jih je na svetu. Celo noč je poslušal, toda prebivalci Marsa (če so sploh tam) mu niso dali nobenega odgovora.

Ko je zmanjšal moč aparata, je zamogel loviti vsakovrstne brzojavke iz Berlina, Havajskega otočja, Južne Amerike itd., ko je pa zvišal njegovo delavnost od 20.000 na 80.000 čevljev, je slišal le — globoko tišino.

Če bodo njegovi poskusi ostali brezuspešni, se bo moral človeški rod še za naprej sam baviti z visokimi življenjskimi stroški in Ligo narodov, brez pomoči prebivalstva na tujih planetih.

STAVKA POŠTNIH USLUŽBENCEV V ITALIJI.

Rim, Italija, 23. aprila. — Vlada je organizirala aeroplansko poštno službo med glavnimi mesti v Italiji, da uniči učinkovane stavke orzojavnih uslužbencev. Brzojavna služba je mogoča le potom mornariškega ministrstva, ki kontrolira sisteme brezžičnih brzojavov.

Na poštah ne sprejemajo paketov za paktno pošto in vlada je razveljavila tudi sprejemanje zavarcvanih pism ter dostavljanje denarnih nakazil na dom. Ne sprejema se nikakih tiskovin z izjemo časopisov.

Posamezne stavke, ki so bile sklicane v severni Italiji tekom preteklega tedna, izgubljajo na moči. V Turinu se delavci polagoma vračajo na delo, z izjemo uslužbencev cestne železnice ter delavcev v železnarnah. Železničarji, ki niso hoteli prevažati policistov in karabinerjev, so bili stavljeni pred sodišče.

AMERIŠKI POSLANIK PRI ITALIJANSKEM KRALJU.

Rim, Italija, 23. aprila. — Robert Underwood Johnson, poslanik Združenih držav v Italiji, je izročil včeraj svoja poverila pisma kralju Viktorju Emanuelu. V Kvirinal je prišel v slavnostnem sprevodu.

Johnson je pozneje odpotoval v San Remo, kjer se bo sestel s tajnikom ameriškega poslanštva v Parizu, ki je dobil od državnega departamenta v Washingtonu naročilo, naj se poda na pozorišče konference zaveznikih ministrskih predsednikov v San Remo.

FRANK SAKSER.

Jadransko vprašanje v svetovni politiki.

X. IPSILONOVIČ.

Časopisje cele Evrope smatra to vprašanje za najdelikatnejše, najvažnejše in obenem tudi najtežje od vseh vprašanj, ki jih je imela mirovna konferenca pred seboj. V skladu z važnostjo celega vprašanja je tudi zanimanje zanj, zakaj ne samo Evropa, ampak tudi Amerika se ga je oklenila s takšno odločnostjo, da se motrilec upravičeno povprašuje, kako in od kod je postalo jadransko vprašanje ne samo evropsko, marveč celo svetovno vprašanje.

Gospod Woodrow Wilson, predsednik ameriških Združenih držav, velja kot človek, ki ima zelo samostojno mišljenje. Ko je enkrat proučil kak problem v vseh njegovih detaljih in ko je prišel do logičnih in osnovnih zaključkov, tedaj je ni sile takorekoč, ki bi ga bila v stanu omajati na njegovem stališču. Logični rezultat njegovega predhodnjega razmišljanja v tem ali onem vprašanju prihaja naravnost v prepričanje, in ta veliki državnik se ni malo ne boji stopiti s svojimi argumenti pred javnost celega sveta, kakor je to dokazal večkrat v zadnji vojni, n. pr. s svojimi 14 točkami, a posebno pa, ko je nastopil v vprašanju Reke proti zahtevam italijanske diplomacije. Ta njegova taktika — ki pa ni originalno njegova, ker jo je začela prva uveljaviti ruska revolucija — se je spreminila v toku pariških mirovnih pogajanj v nekako svetniško avreolo, a ni ga naroda na celim svetu, kjer bi ne smatralo široke mase Wilsona kot nekako višje bitje, ki je bilo takorekoč od Boga poslano na ta svet in kakor nalašč ravno ob času največje zgodovinske krize, ki jo je svet doživel.

In tako je ta veliki formular in tolmač svetovne vesti zares igral velikansko vlogo na mirovni konferenci. Če pa analiziramo natančno njegovo držanje v posameznih vprašanjih, tedaj se lahko reče, da ni bil povsod v enaki meri odločen, ali vsaj ni v enako energijo napadal zahtev posameznih držav, ko so se mu zdele pretirane. Kot primer za to trditev lahko navdemo razliko med njegovim držanjem napram Japonski v šantungskem vprašanju in pa njegovim nastopom proti Italiji v jadranskem problemu.

Ob gotovem času pariških pregovorov se je že bilo začelo resno misliti, da bo Japonska eventualno zapustila mirovno konferenco, in sicer demonstrativno, ker da niso hoteli zavezniški pristati na njen program. Časopisje, ki je bilo precej v skrbeh zaradi nadaljnjih morebitnih komplikacij, je pripisovalo vso odgovornost za omenjeno eventualnost "pretiranemu idealizmu" predsednika Wilsona. Toda tu je Wilson popustil in Japonska je bila tudi dalje član "of the big five". Ko pa se je mirovna konferenca dotaknila jadranskega vprašanja, tedaj je predsednik Wilson nastopil s tako odločnostjo za svoje stališče, da je takorekoč naravnost pognal Italijane z mirovne konference s tem, da se je v svoji znameniti poslanici (message) obrnil direktno k italijanskemu narodu ter mu pojasnil v čem in zakaj se ne more strinjati z oficijelno italijansko delegacijo.

Pomislimo še, da ne kažejo niti oni, ki so podpisali londonski pakt, prav mnogo, in zlasti ne dobre volje, v podpiranju italijanskega programa, čeprav bi jim to bila zavezniška dolžnost. Z eno besedo, vse veseliše kažejo, več ali manj prikrito, da niso nikdar voljne izpolniti obljub, ki so jih dale Italiji leta 1915.

Za nas Jugoslovane je tako postopanje povsem naravno, ker mislimo, da so zavezniški enkrat postali "pametni" in izprevideli, da so italijanske zahteve nepravilne ter se radi tega toliko obotavljajo priznati, kar so že enkrat obečali. Čudno bi nam vrgledalo le tedaj, ko bi zavezniški smatrali celo jadransko vprašanje kot rešeno po londonskem paktu. Toda nepristranski motrilec mora le priznati, da bi bilo edino to poslednje stališče mirovne konference normalno, naj si bo še tako nepravilno napram našim legitimnim aspiracijam. Ker pa se je zgodilo ravno nasprotno, t. j. ker so zavezniški zatajili svoje podpise, je dobilo celo jadransko vprašanje nekako neormalno obliko, in ravno radi tega je to vprašanje tako zapleteno, tako delikatno in tako težko, da se ga vsi bojijo lotiti.

Za nas Jugoslovane je velika sreča, ker je evoluiralo to vprašanje na gornji način. Z ozirom na vzroke takšnega poteka jadranskega problema, misli mnogi, da se imamo zahvaliti pred vsem si najinim zmagam srbskega orožja, ki ga hočejo zavezniški na vsak način nagraditi v najobilnejši meri. Nočem podcenjevati slavnega mučeništva Srbije v zadnji vojni, in njenim zmagam se imamo v prvi vrsti zahvaliti za osvobodjenje in ujedinjenje našega celokupnega naroda. Vendar pa moram priznati, da ne same zmage Srbije, tudi če bi bile še sijajnejše in še slavnije, ne bi mogle zadostovati velesilam Angliji in Franciji) lot razlog, da se izneverijo svojim podpisom. Za to je bilo treba težnjega vzroka, in ta vzrok tiče naravnost v svetovni situaciji, ki je nastala kot rezultat dogodkov od leta 1914 do 1918.

Če prestavimo vojno literaturo, ki je nastala ob času svetovne krize in ki je naravnost ogromna, ter poskusimo izluščiti iz posameznih del osnovno misel, tedaj vidimo, da se vsi ti vojni pisatelji strinjajo, v kolikor se tičejo njihova izvajanja najglobljih, najtežjih vzrokov, radi katerih je morala priti svetovna vojna. Navedel bom samo enega iz velikega števila piscev, ki so razmišljali in pisali o pravem pomenu vojnih dogodkov s psihološkega in filozofskega stališča. Tu mislim na interesantno knjigo "Les origines secretes de la guerre", od Mare Samiera (Paris, Edvard, Sanout, Editeur). G. Samier je formuliral takele zmisle zadnjih velikih dogodkov: "Velika vojna je postavila dva principa enega proti drugemu: 1. Antikristni princip ali princip podjarmljenja ljudstva, ki mu je cilj nekaj cesarski internacionalizem na podlagi sile. 2. Kristni (Christigne) princip ali princip osvoboditve ljudstva in medsebojnega sporazuma na podlagi bratstva in enakosti... Kristova zmaga bo zmaga odrešenih in osvobojenih narodov, ki se bodo zavedali svoje individualnosti v svetovni Zvezi bratstva in enakosti... Kristova zmaga je tudi potrebna, in če velika vojna k njej ne doseže popolnega uničenja Antikrista, tedaj bodo narodi nečakali novo ero strahu, nesigurnosti, groženj, videti bodo mir, ki bo poln nevihte in prej ali slej se bo spet začela velika drama na strah ljudem, zakaj med Kristom in Antikristom ni mogoče nobene pomiritev".

Samo po sebi se razume, da je sku zavezniških — "kristničnih" v mislih pisatelja Krist ententa, držav. Liga narodov, ki jo je Antikrist pa Nemčija s svojimi koncipiral in vsilil mirovni konvenciji v tej dualistični delitvi ferenci Wilson bi imela za svojo vesoljnega sveta, ki jo je povzročila glavno nalogo in kot svoj končni koval izbruh vojne. Zmagal je cilj popolno odstranitev onega ne-Krist in Antikrist je moral podvarnega političnega "dualizma" vreči Kristu, ali v kolikor se tiče v svetovni situaciji, ki lahko ponud, ki so se polagale v zmago stane vsak hip usodepoln, kakor pravičnega zavezniškega orožja, nam je dokazala svetovna vojna se mora na žalost konstatirati, da s svojimi strahotami. Prenehanje se izostali najglavnejši rezultati, takšnega dualizma pa je condito ki so se pričakovali. Pri tem mi sine qua non za "League of Nations", ali na poraz, ki jo je doživel Nations".

ideja o Ligi narodov na mirovni. Toda kaj vidimo v sedanjih konferenci sami, kakor tudi v ti-tuaciji! Po zmagi zavezniškega sektorja v celim maritimnem siste-

Sedaj v pomladnem času je človeku najljubša zabava vrt. Škoda, da je le malo takih, ki si jo lahko privoščijo.

orožja in vključ tej zmagi, ne samo da se ni uničil omenjeni dualizem v mednarodnem političnem (in seveda tudi ekonomskem) sistemu, temveč se je poostiril. Prišla je namreč ruska revolucija, ki je naravnost sprečila — zgodovina bo povedala po (čegavi krivdi — radikalno uničenje "Antikrista". Ne samo to, marveč je postala Rusija od najvažnejšega in najvplivnejšega člana "kristničnega" bloka sama Antikrist, ki je dobil svoj izraz v obliki ruskega komunizma (boljševizma).

Usoda je hotela, da se je borba proti boljševizmu spremenila v borbo proti ruskemu narodu, ali vsaj jo je ogromna večina ruskega naroda tako sprejela in danes ni mržnja proti zavezniškim nikjer tako globoka kakor ravno v Rusiji, niti v Nemčiji ne. Razlog tega je čimprej, da je bila po vojni Rusija — nekaj po svoji lastni krivdi, nekaj po krivdi zavezniškov — ravno tako čisto nebolj ponižana kot sama Nemčija. Napram zavezniškom je prišla torej Rusija v identični položaj kot Nemčija, t. j. v položaj premaganega. Vesti o nemško-ruskih konvencijah so karakteristični pojav v tem oziru, a niko ne bo trdil, da bi celo nemško-ruska zveza ne bila logična posledica obče situacije, ki jo je stvoril konec svetovne vojne.

Tedaj pa se vidijo že jasno črte novega bloka, kontinentalnega bloka, ki se bo v bodočnosti še spopolnil s pristopom Kitajske, zakaj ta poslednja se tudi ni povrnila z mirovne konference nič kaj zadovoljna, ko dolgo niti ni hotela podpisati versailskega miru z Nemčijo. Ta kontinentalen blok predstavlja ni manj kot polovico vsega prebivalstva zemeljske obse, t. j. okoli 600 milijonov duš. Da ruski komunizem ni nič kaj popularen v Nemčiji, to ni nobena resna zapreka, od katere bi bil kontinentalen blok nemogoče ali izključen. Skupni interesi treh omenjenih držav Nemčije-Rusije-Kitajske temeljijo naranost na čimprej, ki so popolnoma neodvisne od notranjega ustrojstva posameznih držav, t. j. te države imajo identičen geografičen položaj. Radi tega položaja so vsi trije narodi doslovno odrezani od morja, na katerem gospodarji drugi blok velikih narodov, ki imajo vse bolj ali manj pomorsko ali obmorsko lego. Ta maritimni blok pa je stopil na mesto Wilsonove Lige narodov in to kar se sedaj dela v takozvanem Najvišjem Svetu ni nič drugega kot njegova definitivna konstitucija.

Če pogledamo na zemljevid, tedaj vidimo da se ideja našega maritimnega bloka takorekoč vsiljuje sama po sebi. Oni bi imel obliko ogromnega obroča, ki bi obkroževal od vseh strani nasprotni kontinentalni blok, Anglija, Belgija, Francija, Italija, Jugoslavija, Grška (in morda tudi Rumunija) pa bi bile tiste sile, ki bi tvorile atlantski in sredozemski sektor v celim maritimnem siste-

mlad, zdrav in živahen narod. Imamo mnogo še neobdelane zemlje, kar bo omogočilo živahno kolonizacijo in potentakem brzo naraščanje ljudstva. Prirodna bogastva nad in pod zemljo so izdatna (premog, rude, gozdovi itd.) tako da se bo lahko razvila v najbližnji bodočnosti živahna industrija in zunanja trgovina. Da se bo zelo mnogo gledalo tudi na to, da se naša bojna moč popne na ono stopnjo, ki ja bo zahteval zunanji položaj naše domovine in eventualne zveze z drugimi državami, o tem ne more biti nobenega dvoma, če se pomisli na globoko patriotsko čustvovanje našega naroda. Lahko gremo naravnost tako daleč, da poročimo, da bi zavezniški več izgubili z Jugoslavijo nego z Italijo. Pri tem seveda nimamo prav nobenega namena podeljevati važnosti Italije same za maritimni blok, najmanj pa smo hoteli reči, da bi ne bila za isti tudi izguba Italije ogromna škoda.

Položaj Jugoslavije na mirovni konferenci z ozirom na jadranski spor pa je gotovo povoljniji nego položaj Italije, ker je v interesu vseh zavezniškov, da na neki način trajno privežejo Jugoslavijo k sebi. To pa bodo mogli doseči samo na eden način, in sicer ako iz nje napravijo pomorsko silo, ki bo v bodočnosti primorala braniti ga, proti onim, ki si ga bodo skušali dokopati. Da se bo to prej ali slej zgodilo, je žalobno zelo verjetno, da ne rečem sigurno. Težko je namreč predpostaviti, da se bo Rusija "vdala v voljo božjo" in si dala brez odpora zapreti vrata na široko morje. Verjetneje je, da bo tvegala tudi vojno, za svobodo morja. Njena prihodnja zavezniška bosta gotovo Nemčija in Kitajska, kakor smo že omenili, ker bi imele vse tri države iste, t. j. kontinentalne interese.

Bog ne daj, da bi doživel ta spopad teh dveh blokov. Verjetno je vsaj, da se bo napravilo vse kar bo mogoče, da se reši mir. Ali če pomislimo, da se je "reševal mir" leta in leta pred zadnjo vojno in se vendar ni rešil, tedaj postane človek noliens volens pesimist. Da pa se je začel diplomatski duel med obema blokoma, to nam jasno dokazuje trdovratno stremljenje ruske vlade, da zaključi mir z eno ali drugo državo maritimnega sistema. Ravno v tem času se govori, da je ponudila sovjetska vlada mir tudi Italiji, in g. Nititi je baje že imel nekoliko posvetovanj s boljševiški zastopniki. Ravno tako je predložil Čičerin mir tudi Rumuniji itd. Dosedaj ni imel nobenega važnega uspeha pri svoji "ofenzivi na mir". Odklanjajoče držanje posebno malih držav pa je simptomatično, ker je zadosten dokaz, da smatra Najvišji svet mir z Rusijo, ki je za sedaj najnevarnejši član kontinentalnega bloka, za svojo stvar, a celo vprašanje mira s sovjeti kot nedeljiv kompleks, ki ne dopušča nikakih izjem, t. j. nobenih separatnih mirov.

Od mira s sovjetsko Rusijo bo odvsnia najbližnja bodočnost Evrope in celega sveta. Zavezniški bodo storili vse mogoče, da jim takšen mir, ki je neizogiben, ne pokvari njihovih računov, njihovega maritimnega bloka. Ker pa igrate v tem bloku integralno važno vlogo ravno Italija in Jugoslavija, se brez njihju dveh ne more niti zamisliti gori opisana svetovna politika maritimnega bloka. Radi tega pa ni jadranski problem čisto italo-jugoslovansko vprašanje, ampak vprašanje one obče svetovne politike, ki je direktna posledica izhoda evropske se vojne.

Zdi se mi, da bo prišlo do direktnih pogajanj med Italijo in Jugoslavijo. Naša delegacija na konferenci mira je pokazala že ob več prilikah, da ji ne primanjkuje politične dalekovidnosti. Nadejati se je torej, da bode imela tudi dovolj poguma, in da bo dala raznim bodisi Italijanom ob prvem sestanku, da se Jugoslavija zaveda svojega položaja ne samo v evropski, nego tudi v svetovni politiki. Do popolnega in iskrenega sporazuma pa bode prišlo brez nobenih težav le tedaj, če se Italija postavi na edino logično stališče, ki ga zahteva splošna situacija v svet-

Mlad irec kot princ iz Meke.

POLKOVNIK LAWRENCE, KI JE DOVRŠIL VSEUČILIŠČE V OXFORDU IN KI JE DOBER LINGVIST, JE SPRAVIL SKUPAJ ARABSKO ARMADO TER IZGNAL TURKE.

Romantično zgodovino mladega irskega dijaka iz Oxforda, ki je spravl skupaj veliko armado Arabcev ter pognal Turke iz Arabije, nam pripoveduje list "Strand Magazine". Življenska zgodovina tega zanimivega mladega moža, je naslednja:

Polkovnik Lawrence je bil rojen v Carnarvon. Kot deček je živel pet let v Jersey, na enem izmed otokov v Kanalu. Ko je bil star deset let, se je njegova družina preselila v severno Škotsko. Od tam se je preselila v Francijo, kjer je mladi Lawrence obiskoval neki jezuitski kolegij skozi več let. S kontinenta je prišla družina Lawrencea v Oxford, kjer je Thomas nekaj časa obiskoval neko dnevno šolo, čeprav je celo svoje pripravljeno delo zavrnil doma. Nato je obiskoval Oxford vsenčilšču, katero je tudi završil.

On ima izvanredne sposobnosti, posebno kar se tiče jezikov, med katerimi obvlada angleški, francoski, italijanski, španski, nemški, grški, latinski, nizozemski, norveški in arabski jezik. Brez dvoma je eden največjih živčih opazovalcev arabskega jezika, in eden maloštevilnih Evropejcev, ki so bili kdaj v stanu posluševati se čiste arabščine centralne Arabije. Med drugimi arabskimi narečji, katere govori, je tudi širski, palestinski, alepski in mezopotamski.

Leta 1908, pred zaključenjem svojih študij na vsenčilšču, je naprosil svoje starše, naj mu dovolijo iti v bližnji iztok. V litičnem času se je pečal s sestavljanjem knjige glede vojaške arhitekture. Krizarjev in vsled tega je hotel prepotovati dejansko ozemlje, katero so imeli nekoč Krizarji v rokah. Njegova družina mu je dala končno potrebno dovoljenje ter sto angleških funtov denarja v pripravljanju, da bo porablil ta denar za nagel obisk po Mali Aziji, Palestini in Siriji ter se nato vrnil domov, da se za stalno nastani ter pozabi na Orient. On pa se je ogibal vseh komfortov turistov ter vseh ugodnih steza in poti.

Kakorhitro je dospel v Sirijo, se je oblekel v domačo obleko ter hodil peš preko tisoč milj skozi nepoznane puščavske zemlje. Živel je pri različnih beduinskih plemenih ter študiral navade in običaje vseh raznolikih narodov, ki stanujejo v starodavnem koridorju ali hodniku med Mezopotamijo in dolino Nila v Egiptu. Ko se je končno vrnil v Anglijo, da zaključi svoje študije, je imel še vedno petdeset funtov od prvotne svote, katero mu je dala družina in ostal je doma le toliko časa, dokler ni zaključil študij, da bi se lahko vrnil na bližnji iztok boljše opremljen v svoji starosti.

Par let pred vojno, leta 1909, je ekspedicija iz Oxforda, kateri je načeloval prijatelj Lawrencea, poveljnik Hogarth, prišla z izkopavanji v dolini Evfrata v namenu, da razkrije nove informacije, tikajoče se starodavnih Hititov. Ker je Lawrence natančno poznal domače prebivalstvo, ga je Hogarth pozval, naj prevzame poveljstvo nad Kurdi, Turkmeni, Armeni in Arabci, ki so bili zaposleni pri izkopavanju. Lawrence je bil zaposlen z arheološkim delom v Earseniški skozi štiri leta, od 1910 do 1914 ter poveljeval četni delavcev, ki so izkopavali, čeprav ni na vsenčilšču nikdar študiral arheologije.

Izbruh velike vojne ga je našel pri izkopavanju hititskih razvalin v dolini Evfrata. Lawrence je že dalja časa zavedal resnosti položaja in bližnjem iztoku ter spoznal, da je vsaki trenutek pričakovati spopada.

V tem času je bil star šestindvajset let. Preživel je že sedem let na potovanjih skozi Sibirijo, Palestino, Arabijo, Mezopotamijo in Perzijo ter je vsled tega boljše in bolj intimno poznal prebivalce Alepa, Beiruta, Jeruzalema, Damaska in Bagdada kot katerikoli drugi Evropejec.

Način, kako je prišel Lawrence v stik z Arabci nam na izvirni sliki metode, kateri se poslužuje. Prišlo je namreč do cele vrste sporov med generalom Sir Murray-em, vrhovnim poveljnikom angleških čet na iztok, člani njegovega štaba ter neodvisnim Lawrence-om.

Nekako ob tem času se je Ronald Storrs, orientalski tajnik visokega komisarja za Egipt ter osebni prijatelj poročnika Lawrencea, pripravil na potovanje ob Rdečem morju navzdol do Jedah, kot zastopnik angleškega znanjega urada, da se pokloni staremu šerifu iz Meke, ki je pričel z arabsko revolucijo. Lawrence je že dolgo časa preje spoznal, da bi Arabci lahko igrali važno vlogo v vojni proti Nemčiji in Turčiji na iztoku in ker je postalo njegovo delo v glavnem stanu v Kajiri vse prej kot prijetno, je naprosil generala Murray-a, naj mu dovoli kratek dopust v name-

stovni politiki, to se pravi, da bo v Jugoslaviji gledala ne svojega smrtnega sovražnika, ampak enakopopravnega in enako važnega, in žno vodo, katero spravljajo vsa ko leto v morje vse reke sveta. Dva slavna geologa, Sir John Murray in profesor Du Bois sta odgovorila za novo metodo določanja starosti zemeljske obse.

Približno starost zemlje je namreč mogoče določiti s tem, da se deli množino soli v morju z množino vode, katero spravljajo vsa ko leto v morje vse reke sveta. Dva slavna geologa, Sir John Murray in profesor Du Bois sta odgovorila za novo metodo določanja starosti zemeljske obse.

MOŽNE KOKOŠI.

Gost v gostilni: — Moja ne kotlana porejla 1 dolar. Polovica porejla 50 centov. To zvezi dobro. Prinesite mi pol porejla. Kako pa izpelja? Natakari: — Možna kokoš! Preje smo navajali na jedilnem listku možne kokoši kot jajca.

SOL NAM RAZKRIVA STAROST ZEMLJE.

Stara mati zemlja, ki je skozi celo svoje življenje tako skrbno prikrivala svojo starost, je stara v resnici 400.000.000 ali štiri sto milijonov let, soglasno z neko razpravo, ki je bila čitana pred kratkim na zborovanju nekega znanstvenega društva.

Poljudna razprava o denarju.

Ni stvari na svetu, katera bi ljudem bolj vzemirjala, nega ravno denar: žalilob pa tudi ni stvari, o kateri bi imeli tako malo pojma, oziroma nobenega pojma, nego o denarju.

Zaradi tega, cenjeni čitatelji, prečitajte potrpežljivo naslednje vrstice in ne ustrašite se suhoparnih števil!

Denar pred vojsko.

Podlaga denarja pred vojsko je bilo srebro in zlato; to se pravi: za jugoslov. krone so kupili toliko zlatega denarja, kolikor je imela krona srebren, oziroma 10 ali 20-kronski zlati denar zlate v sebi.

Plačevali n a pr. za nemških mark 117 avstro-ogrskih kron.

Nemška marka je bila torej malo več vredna — ali to le zaradi tega, ker je imela nekaj več srebra v sebi nego stara avstro-ogrška krona. Bolj po domače povedano. Za velikega nemškega osla, ki tehtal 400 kil, bi morali dati stari Avstriji 2 mala, ki bi tehtala vsak po 200 kil. (Primerja ima v toliko tudi praktičen pomen, ker so bili Nemci v "reichu" faktično večji osli v svetovni vojni, kar se tiče vsaj diplomatskega vedenja vojske.) To staro rečnico pozna vsak — in ravni tako je pri denarju. Če bi bila avstro-ogrška banka napravila večje krone, ki bi bile imele več srebra ali zlata vsebi, bi pač bilo narobe — v tem slučaju bi morali Nemci več dati za staro avstro-ogrsko krono.

Za 100 franc. frankov 95 avst. kr. Z a 100 švic. frankov 95 avst. kr. Za 100 laških lir 95 avst. kr. Francija, Švica in Italija so imele isti denar — samo ime je bilo drugo. Da smo dajali mi za ta denar 5 kron manj pri 100 kronah, pove, da je imel ta denar malo manj srebra v sebi nego stari avstro-ogrski denar.

Za 1 dolar so plačevali pred vojsko 4:94 avstro-ogrskih kron. Dolar je imel torej 4:94 (skoraj 5) krat toliko srebra v sebi nego krona.

Za 1 angleški šterling so dajali 24:02 avstro-ogrskih kron.

Toda rekli boste: papirnat denar pred vojsko ni imel nobenega srebra ali zlata v sebi. Imate prav. Za papirnat denar pred vojsko pa so dobili, če so zahtevali, srebro ali zlato. Poglejte na star avstro-ogrski bankovec in tam lahko čitate sledeče: Avstro-ogrška banka plača za ta bankovec pri svojih glavnih zavodih na Dunaju in Burdinpešti takoj na zahtevo 10 kron (ali 20, 50, 100, 1000) v kovancem denarju po zakonu, to se pravi v srebru ali zlatu.

Srebrni in zlati denar je bil težko nositi, zaradi tega so se napravili bankovci, srebro in zlato je pa bilo v kletah avstro-ogrskih banke shranjeno. Nobenemu ni padlo v glavo, zahtevati za bankovec srebro ali zlato, ker je vsak vedel, da njegov papirnat denar krije srebro in zlato, ki je pri avstro-ogrski banki shranjeno.

Tako je bilo z denarjem pred vojsko.

Denar med vojsko in po vojski.

Ko je izbruhnila vojska, je nastala na denarjem polju velika izprememba — lahko rečemo, naravnost revolucija, katere žalilob naši ljudje niso zapazili, oziroma niso smeli opaziti, drugače bi bili avstrijski izdajalci. Avstro-ogrška banka je namreč razveljavila "bančne akte", v katerih stoji, da se dobi za bankovec srebro ali zlato. S tem je izgubil denar svojo kovano podlago — visel je v pravem pomenu besede v zraku.

Avstrijska vlada je rabila srebro in zlato sama, da si je mogla nakupiti v tujini vojnega materiala.

To je prvi skandal stare Avstrije, to se pravi Nemcev, ki so hoteli voditi Avstrijo k slavni zmagi — pripeljali so jo na navadno gnojišče — razpadla je. Ali ne samo to, da je vzela Avstro-Ogrska denarju kovano podlago — ne — ona je začela celo tiskati denar naprej, kakor se v tiskarni tiskajo časopisi in knjige. Pred vojsko so imeli približno 2 milijardi papirnatega denarja — ko je Avstro-Ogrska razpadla, so ga imeli 60 milijard. To je drugi skandal.

Tudi druge države so morale povišati množino papirnatega denarja, ali vendar ne tako grotno. "Neues Wiener Journal" z dne 29. januarja 1920 piše pod naslovom "Žalosten rekord" sledeče:

Avstrija je povišala število papirnatega denarja za 3600 odst. Nemčija za 675 odst., Italija za 435 odst., Francija za 375 odst., Anglija za 244 odst., Amerika za 171 odst.

Zadnja je bila še najbolj poštena in ni čuda, da je danes dolar najboljši denar.

Kdo regulira zdaj vrednost jugoslovanskega denarja?

To je zdaj važno vprašanje, če hočemo razumeti denarno vprašanje. Ko se je dobilo za bankovec srebra ali zlata, je reguliralo vrednost denarja skoraj (pravimo skoraj, ker bi moral naštetiti tudi druge faktorje, ki so pa minimalno vplivali na vrednost denarja) samo dejstvo, koliko se dobi srebra ali zlata za dotični bankovec. In to, koliko je bilo vredno isto — stalo je to v bančnih aktih. Ko so bili ti razveljavljeni, so stopili drugi faktorji v ospredje, ki so določali ceno denarju.

V prvi vrsti: Gospodarska moč države, so li v dotični državi urejeni razmere ali ne, bo li država zmogla ter dobila vojno odškodnino, ali bo premagana ter nosila vojna bremena, ali rabi veliko blaga iz tujine ali ne. Če rabi veliko blaga, mora veliko svojega denarja izdati, s tem denarjem se potem trguje na borzah in ker ga je veliko — pade zaradi tega kurz denarja dotične države. Po domače povedano: Če prinesejo kmetice veliko jaje na trg, bodo bolj poceni — če jih malo prinesejo, bodo drage.

Najvažnejši moment, kateri vpliva na kurz denarja, je: ali je v državi draginja ali ne, kar hočemo malo obširneje razložiti.

Za tuja ima na pr. jug. denar, ki nima kovane podlage, samo tako veliko vrednost, kolikor blaga dobi za denar v Jugoslaviji. Tega nikdar ne smemo pozabiti.

Predstavljamo si moža na borzi v Curihi; ta mož si je kupil en jugoslovanski tisočak, katerega v Curihi le tako vrednost, kolikor nemško-avstrijski tisočak, katerega ima v žepu na levi strani. Ta dva tisočaka imata za tega moža nosi v žepu na desni strani in en dobi za nju blaga. Mož se pripelje v Jugoslavijo; za svoj jugoslovanski tisočak bo mesec dni prav dobro živel in vsak teden si lahko privoščil poleg tega še par butelj. Par finih pristno jugoslovanskih cigarih mu pa priskrbi trafika — in mož iz Curiha bo zadovoljen. Naveličal bi se pa kljub temu in odinil bi jo naravnost v Celovec s svojim nemško-avstrijskim tisočkom v žepu.

Pod a se v "Hotel Kaiser von Oesterreich" — parlon — danes "Hotel Republik Deusthoesterreich." Zakriči "Gareon, je veux diner, q'avezvous a manger?" "Natakar hočem obedovati, kaj imate jesti?" Ubogi natakar, ki je še od nedavne jugoslovanske invazije v Celovec malo nervozen, se ustraši in nehoti poreče: "Nema toga". Misi si namreč v svojem strahu, da je ta mož kak "jung-slowanischenhoer Eindringling". Nekaj repice, fižla, zelja vsakekor dobi k obedu in poleg tega še malo slabega vina. Plača 3 do 4 krat toliko kakor v Ljubljani, o cigarih sploh ni govora. S tisočkom izhaja v Celovec kvečjemu za teden dni.

Kaj si bo ta mož mislil? Vrne se v Curihi na borzo ter premišljuje: za jugoslovanski tisočak sem v Ljubljani mesec dni živel. Za nemško-avstrijski tisočak sem teden dni v Celovec pošteno gladoval.

Njegov trden sklep je: Če spet kupim jugoslovanski in nemško-avstrijski tisočak, dam za jugoslovanski 2 do 3krat več.

In zdaj boste, cenjeni čitatelji razumeli, kaj se pravi: Curih, 2. marca 1920: Dunaj 2:40 Zagreb 4:50 to se pravi: na curiški borzi se je dobilo dne 2. marca 1920 za 100 nem.-avst. kron 2 švic. frk. in 40 cents, za 100 jugoslov. kron 4 švic. frk. in 50 cents.

Za jugoslovanski denar torej skoraj dvakrat toliko kot za nemško-avstrijski denar.

Omenil smo že, koliko so dobili pred vojsko za jugoslovanski denar. Naj še enkrat napišemo, Pred vojsko: 100 a.o. kron 95 švic. frankov.

2. marca 1920: 100 n.-a. kron 2:40 švic. frankov, 2. marca 1920: 100 j.-sl. kron 4:50 švic. frankov,

Lov na zaklade, skrite v pesku

To je povest o petih milijonih dolarjev v zlatih kepah. Povest o nesreči na morju, o masakru od strani Indijancev ter za zakopanih zakladih, ki so skriti skozi več kot pol stoletja.

Skupina vse prej kot fantastično navdahnjenih odvjetnikov, bankirjev in kapitalistov v San Francisco pa ima dosti vere v to povest, čeprav diši po Pavlihi, da se ji je zdelo vredno opremiti ekspedicijo ter preiskati na lieu mesta teren in ugotoviti, če je na povesti kaj resničnega.

V krakem času bo odšla ekspedicija iz San Franciscosa, da izkoplje zlati zaklad iz peska na zapuščenem in goli obali v bližini Balboa, (Centralna Amerika.)

Vprizoritelj te ekspedicije niso zelo zgovorni glede svojih načrtov, vendar pa ja znano, da so pred kratkim odposlali enega iz svoje srede na "diplomatično misijo" v Balboa, da ugotovi če mogoče, resnico povesti glede skritih zakladov. Vrnil se je domov in vse kaže, da je njegovo poročilo potrdilo povest. V vsakem slučaju pa je bil eden najbolj zmogljivih odvjetnikov v mestu najti kot pravi zastopnik in od njega je prišlo poročilo glede mednarodne postave ter drugih postav, tika-jocih se najdenja zakadov.

Edino ime, ki je prišlo na dan v zvezi s tem načrtom, je ono Izaka Granta, starega lekarnarja in hotelirja. On je prav tako molčeč kot so vsi ostali glede sedanjih načrtov, a naslednji je temelj povest, deloma na podlagi zapis-kov, deloma pa iz spomina:

— Angleška ladja City of Dun-raven je odplula iz San Franciscosa leta 1878, namenjena v New York s tovorom petih milijonov dolar-jev v zlatih kepah iz californijskih zlatih polja. V septembru istega let je pričela ladja goreti in po dolgem boju proti plame-nu je posadka spustila zlato v celne ter se odpravila proti bre-gu.

Osemnajst mož posadke je varno pristalo na obrežje in ti so pri-zgali velike grmade, da obrnejo nase pozornost mimo prihajajočih ladij.

Ta ogenj je zapazila tolpa Jaki-Idijancev, ki je takoj padla po preživelih ter trinaest njih ubili v bitki, ki je sledila.

Petorica preživelih je nato za-kopala zlato v pesku ter se napa-tila proti Istmu, noseč s seboj majhno množino zlata. Tako veli-kanske so bile težave tega poto-vanja, da so trije od petih umrli na tem potu.

Eden izmed ostalih dveh preži-velih je bil soglasno s povestjo kapitan John Goodrich iz Oak-land, Cal. Potem ko sta čaka več kot eno leto sta dobila oba ladjo, ki ju je odvedla najprvo v Av-stralijo in od tam v Anglijo.

Leta 1905 sta prišla kapitan Goodrich in drugi preživeli v San Francisco, da vprizorita ekspedi-cijo, koje namen je bil rešitev za-kladov. Ekspedicija bi se morala napotiti leta 1906, a potres in o-gnj sta uničila vse tozadavne na-črte ter ločila oba moža Kapitan Goodrich je sedaj edini znani pre-živeli ter se glasi, da je on zain-teresiral sedanjost skupino, da po-skusi rešenje tega zlata.

Te suhoparne številke razode-nto, kako daleč je Avstrija spravi-la Jugoslovane, uničila je prej težko zaslužen denar. Primer-jajmo te tri številke: 95, 2:40, 4:50 — in veseliti se moramo.

Dokler so bili Jugoslovani z Av-strijo zvezani, so tičali z njo v gospodarskem gnoju! Kakor hitro so se osvobodili ter dali vvoj de-nar žigosati, pozneje markirati in zdaj na vse zadnje ga zamenja-li za lepi jugoslovanski denar, je denar proti nemško-avstrijskemu pridobil na vrednosti, to se pravi kurz denarja je raste.

Dunajska borza je plačevala za 100 jugoslovanskih kron:

v oktobru 1919 130—140 n.-a. kr.
16. dec. 1919 180 n.-a. kr.
16. dec. 1919 180 n.-a. kr.
9. jan. 1920 192 n.-a. kr.
13. jan. 1920 198 n.-a. kr.
23. jan. 1920 260 n.-a. kr.

(Konec prihodnje.)

Razne vesti.

Kasenska preiskava proti Stjepanu Radiću.

Zagrebsko sodišče je potrdilo odločbo o aretaciji Stjepana Radića in uvedlo proti njemu redno kazensko postopanje. Proti tej odločitvi sodišča je Radić vložil priziv.

Soha severnega jelena.

V pariški Akademiji des In-scriptions je kazal pred kratkim Salomon Reinach lesono soho se-vernega jelena, ki so jo našli v neki votlini v Pirenejah. Soha je iz kamenite dobe in na njenih plečih in hrbtu so vidne rane od kopja in harpune. Reinach sodi, da so se davni ljudje vadili na soli one živali, ki so jo hoteli ubiti s tem, da so metali vanjo su-loce in harpune.

Razmere v vlaški hiši države Djohor.

Princ malajske države Djohor je bil vzgojen na Angleškem. Ko se je vrnil, domov in bi se moral po stari šegi oženiti s šerim ženo-mi, se je pod vplivom angleške vzgoje uprl temu. Eno ženo ti-bel dobiti iz rok svojega očeta, drugo pa izbrati sam. Temu se je kraljevič odločno uprl in si bo-je sam izbrati družico po želji svo-jeja srea. Radi tega je zelo vzne-mirjeno javno mnenje v Djohori in bati se je, da ne bo imelo to velikih državnih posledic, ker sta udarila črug ob drugega tok vzhodne in zapadne kulture. Kdo bi zmagal, je vprašanje.

Zakoni na Angleškem.

Po angleški statistiki je prišlo pred tamošnje sodišče v teku zad-njega leta nič manj nego 8000 slučajev namoženstva; v te afe-re je zapletenih 25.000 oseb. An-gleška postava sicer zabranjuje sklep novega zakona, dokler prej-šnja žena še živi, a z druge stra-ni ne napravi popolnoma nič-esar, da bi zabranil mnogožen-stvo. Tudi so se zgodili slučaji, da so vojne vdove sklenile zakone med najožjimi sorodniki in se ni-se zavedale ne one in ne krajevna oblast, da je bila polovica takih zakonov sklenjenih v cerkvi.

Nov češki izum.

Češki inženir Červenkov je kon-struiral v Parizu električno zar-nico, kateri se obeta v bodočno-sti velika vloga. Gre za regene-racijo žartakov tako, da bi se mo-gle izgorele ali izrabljene žarne-niti zamenjati z novimi. Velike zapadne evropske in ameriške to-varne so kupile Červenkov izum, na Češkem ga je kupila deželna družba za proizvodnjo žarkov.

Himne narodov.

V poročilih z Balkana čitamo pogostoma, da so vojaški oddelki prepevali narodno himno. V vsa-ki narodni himni se odseva duh naroda, ki jo poje, in dobe, v ka-teri je nastala. Bolgarska narod-na himna, bistra in zanosita "Šu-mi Marica", je v bistvu stara narodna pesem, s katero so se navduševali za boj bolgarski se-ljaki ob času ustaje leta 1876; ta-ko je bila pesem posvečena za narodno himno. Leta 1823 je pes-nil grški poet Dionizij Salomos, rojen na Janti, pesem o svobodi, ki je postala z Mantzarisovim na-pevom narodna himna Grkov. Čr-nogorska himna je znana pesem "Onam onamo". Srbska himna je gromovita bojna koračnica. Turki imajo dve himni. Prva je Donizettijeva, brata znanega skla-datelja, ki ga je imenoval Selim II. za ravnatelja tačas ustanovlje-nemu konservatoriju; a zdaj igra-jo pri oficijelnih priložnostih ve-činoma mladoturško himno, ki e-rastala po padcu Abdula Hami-da kot delo domačega pesnika in skladatelja. V Italiji imajo oficij-elno "Kraljevsko himno", po-lerz nje pa tudi "Garibaldijevo himno". Luigija Mercantinija. Ru-ska narodna himna, ki jo je zlo-žil Žukovski, nglazbil pa Lvov po naročilu Nikolaja I., ima samo eno kitico. Angleži imajo dve himni: "God save the King" (Bog živi kralja) od Haendla, ter im-perijalistično "Rule Britania" (Vladaj, Britanija). Avstrijsko cesarsko pesem je vglazbil slavni Radh. Pruska kraljevska pesem

"Heil dir im Siegerkranz", se po-je po napevu angleške "God save the King"; prava narodna himna pa je "Wacht am Rhein". Fran-cosko himno, širom sveta znano "marselejo" je zložil mladi ofi-cir Rouget d l'Isle leta 1792 v Strassbourg, glavnem mestu nekdanje francoske Alzacije, ki je ječala od leta 1872 pod nem-skim jarmom.

Za povzdigo in ureditev mest.

V Londonu se bo vršila mese-ca junja konferenca, ki se bo ba-vila z načinom povzdige in ure-ditve mest, kako bi se moglo vsem meščanom dati primerno stanova-nje. Na konferenci bodo zastopa-ne države Angleška, Francoska, Italija, Švica, Holandska, Dan-ska, Švedska in Norveška.

Uspeh zveze z Jugoslavijo.

"Lidovy Dennik" piše: "Pa-metni čin naše politike, da se na-ša država združi k skupni akciji z Jugoslavijo in Rumunsko, pri-naša že ugodne sadove. Najvišji zavezniški svet je pred kratkim določil končne pogoje za mir z

Madžarsko in ustanovil, da mora-je Madžari mirovo pogodbo pod-pisati najkasneje v desetih dneh. Določbe glede teritorialnih vpra-sanj niso spremenjene. Uveljavile so se samo neke nebitvene spre-membe v finančnih in gospodars-kih vprašanjih. Seveda to še ne pomenja, da je z Madžari skle-njen končni mir. Madžari še ne mislijo mirovati, jasen dokaz te-ga je, ponudba madžarske vlade neki sosedni vladi, da so Madžari pripravljene nastopiti proti čehoslovaški republiki, ako bi bilo to potrebno in ako bi to zahtevali skupni interesi Madžarske in oni sosedne države.

Nov izum za ogrožene ladje.

Poroča se, da se je Marconije-venmu društvu posrečil izredni iz-um. Pomen novega izuma tiči v tem, da morejo na morju kakor-sihodi ogrožene ladje poklicati s signalnimi zvonovi na pomoč. Od-slej ni treba več telegrafistov na krovu. S pomočjo novega izuma začno zvoniti signalni zvonovi na vseh bližnjih ladjah ter jih tako opozorijo na pretečo nevarnost.

Severova krvčila vzdržuje izdava

Spomladanski izpuščaji

so zelo neprijeten kinč in povzroča-jo skoraj neprenašajočo bolečino in trpljenje. Poznani so vsled svojih srbečih lastnosti in vsled trdovrat-nosti za zdravljenje. To povzroča nečista kri. Očisti kri potem vpo-rabe

Severa's Blood Purifier

(Severova Kričistilica), ki je pri-znan kot regulator sistema in po-maga naravi v izločevanju nečiste kri ter tako odpravi mehurje, rane, izpuščaje, pršice in splošno hiranje. Poskusite ga. Naprodaj v vseh lekarnah. Cena \$1.26 in 5c davka.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Najstarejši časopis.

Najstarejši časopis na svetu je "Pekingski list", izhajajoč v glavnem mestu Kitajske v Pe-kingu. Ustanovljen je bil v 7. stoletju in je torej okroglo 1300 let star.

Najzanimivejše, najcenejše in najbolj popularno čtivo vam je na razpolago.

Slovensko-Amerikanski Koledar je izšel za leto 1920.

Veliko več slik kot prejšnja leta.

Najbolj izbrani članki, opisi, razprave, pove-sti, šale, zanimivosti.

Stane 40 centov.

Izrežite ta kupon, pridenite za 40 centov štempsov ter pošljite nam.

SLOVENIC PUBLISHING CO.,
82 Cortlandt Street,
New York, N. Y.

Tempotom naročam Slovensko-Amerikanski Koledar za leto 1920 ter prilagam za 40 centov štempsov.

Ime _____
Naslov _____
Mesto in država _____

Venček ruskih narodnih pravljic.

Poslovenil Fran Fogačnik.

MAČEK IN OVEN.

Zivela sta stari in starka, ki sta imela mačka in ovna.

Starka je nabirala smetano, a maček jo je lizal.

Starka pravi: "Stari, v naši kleti ni nekaj prav."

"Treba bo iti pogledat", odvrne stari.

Starka gre v klet in zagleda, kako je maček zbil z lonca s šapko pokrovo in lize smetano. Zapodi mačka iz kleti in gre nazaj v sobo, a maček zbeži in se skriva za pečjo.

"Gospodar", pravi starka, "nisi va vrjela, da nama je maček delal žrdo; a bil je prav on. Ubijva ga!"

Ko maček to besede čuje, skoči s peči in zbeži v hlev k ovnu, katerega začne zapeljivati: "Brat, oven, jutri hočejo mene ubiti, a tebe zaklati!"

Dogovorilo se, da ponoči pobegne od gospodarja.

"Aa kako!" vpraša oven. "Rad bi popihal s teboj, toda hlev je zaprt!"

Kaj to! Maček spleza po vratih, sname s šapke vrvice s količka in izpusti ovna.

Gresta po poti, najdeta volčjo glavo in jo vzame s seboj. Gresta dalje in zagledata od daleč ogenj. Kreneta naravnost proti njemu.

Prideta do ognja. Okoli njega se greje dvanaest volkov.

"Bog z vami, volkovi!"

"Dober dan, maček in oven!"

"Brate", vpraša oven, "kaj bova večerjala?"

"Imava dvanaest volčjih glav. Pojdi in izberi, katera je tvojša!"

Oven stopi na grm, dvigne volčjo glavo, ki sta jo po poti našla in vpraša: "Ali to, brate maček?"

"Ne, te ne! Izberi boljše!"

Oven vzdigne zopet isto glavo in vpraša: "Ali to?"

Tedaj se volkovi tako prestrašijo, da bi najrajši zbežali, a si ne upajo brez dovoljenja. Štirje volkovi račun prositi mačka in ovna: "Pustita nas po drva! Pri nesva jih vama!"

Ti štirje odhite.

Ostalih osem volkov se loti še večji strah pred mačkom in ovnom. Ako sta mogla požreti dvanaest volkov, jih bosta tudi osem lahko zdelala.

Še štirje volkovi prosijo, naj jih spusti po vodo. Maček jim dovoli: "Pojdite, pa se brzo vrnite!"

Poslednji štirje volkovi pravijo, da bi šli gledat, zakaj se oni ne vrnejo.

Maček jih pošlje, a jim strogo zabije, naj pridejo kaj skoro nazaj. Samemu in ovnu pa je bilo vrlo posveči, da so izginili.

Volkovi se zberejo in se zateko globlje v gozd. Srečajo medveda Marka.

"Ali si že čul, Marko", — ga vprašajo, "da bi mek in oven požrla dvanaest volkov?"

"Ne, otroci, nisem še čul!"

"Mi pa smo takega mačka in ovna videli!"

"Kako, deca! Tudi jaz bi rad videl, kako je njuna hrabrost!"

"Ah, Marko, maček je silno pogumen, ni se mu možno približati. Gleda le na to, da koga raztrga. Kaj to, da smo pri psih in zajcih tako urni, to tu ti pomagaj. Pozovimo ju rajši na obed!"

Pošljejo listico: "Pojdi, povabi mačka in ovna na obed!"

Listica odgovarja: "Dasi sem urna in neugnana, vendar me bosta požrla!"

"Le pojdi!"

Listica mora iti. Kmalu se vrne in pravi:

"Obšla sta priti. Ej, Marko, kako srdit je maček. Sedi na štoru in ga lomi s kremplji. Gotovo brusi za nas svoje nože! Oči je kar izbulil!"

Medved se preplaši, postavi volka na visok pokobek, mu da v šapo platence in veli: "Ko zagledaš, da se bližata maček in oven, mahaj z robcem, da jim gremo nasproti!"

Začno pripravljati obed. Štirje volkovi privlečejo štiri krave, a

za kuharja postavi medved svica.

Maček in oven se napotita v gosti. Ko zapazita stražo, takoj stvar razumeta in se brž domeniata med seboj: "Jaz", pravi maček, "se splazim tiho po travi in sedem tik k panju nasproti volčji spaki. A ti, brat oven, se zaleti vanj z vso silo in ga sudi s čelom!"

Oven se zaleti, suni z vso močjo in zbiže volka. Maček pa se mu vrže naravnost v gobec in mu ga razpraska do krvi.

Ko medved in volkovi to vidi, jo začne šepetati med seboj: "Ste videli otroci, kako silo imata maček in oven! Znala sta zbiti in razpraskati volki, ki je stal na visokem panju, kako bi se jima mi na zemlji upirali? Naš obed jima gotovo ni po volji. Prihajata ne v gosti, nego da nas napadeta. Brate, ali bi se ne bilo boljše skriti?"

Volkovi se razbeže po gozdu, medved spleza na smreko, svizee se skriva v brlog, a lisica se stisne pod kladu.

Maček in oven se lotita pripravljene jedi. Maček je in poleg tega prede. "Malo, malo!"

Obrne se in zapazi, da gleda iz brloga svizeč rep, prestraši se in sine na smreko.

Medved se ustraši mačka in se vrže s smreke naravnost na zemljo; toliko da ne zadavi lisice pod kladu. Medved in lisica zbežita.

"Ti si se gotovo pobil, kumek", vpraša lisica.

"Ne, kumek, ako bi ne bil skočil, bi me maček davno požrl!"

"Papir iz odpadkov bombaža"

Celo v dnevnih akutnega pomankanja tiskarskega papirja je pot od bombaža do papirja dolga, a laboratorij za gozdarske produkte na vseučilišču v Wisconsinu se je po dolgih eksperimentih posrečilo izdelati prve vrste papirja iz ostankov luščin bombažnega semena. Novi papir je izvanredno voljan in fin, izvrsten za tiskanje ter ga je težko strgati.

Tekom vojnih let, ko je bilo konserviranje geslo v industrijah, se je ta laboratorij v odlični meri vdeležil tozadevga gibanja ter posvetil svoje vrste, čas in študije sredstvom zmanjšanja letne porabe naravnih produktov dežele, posebno pa onih, ki so bili posvečeni vojni. Ko je bilo vojne konice ter se je vrnila dežela k poslom miru, je ta laboratorij posvetil vse svoje sile novim problemom dneva. Prišlo je pomankanje tiskarskega papirja in tozadnji krik je bilo čuti od morja do morja. Laboratorij je pričel vpriparjati eksperimente z različnimi odpadki in upanju, da najde nov proces za izdelovanje tiskarskega papirja.

Može, ki so vodili tozadnje eksperimente, so obrnili svojo pozornost luščine bombažnega semena. Končno se jim je po dolgih poskusih posrečilo proizvesti nov papir, o katerem se glasi, da ga je mogoče uporabljati za najfinjša dela.

Nova formula ni le pripomogla k dobavi nove zaloge materijala za izdelovanje papirja, temveč je tudi dala vladi Združenih držav na razpolago sredstvo, da se iznebi 700.000.000 funtov odpadkov bombaža, katere je dobila tekom vojne pri izdelovanju eksplozivnih snovi.

Ker se eksplozivnih snovi sedaj več ne potrebuje — ali vsaj ne v obsegu kot takrat, ko so se v Evropi vsaki dan vršile bitke, je imela vlada na razpolago to veliko zalogo materijala, katerega ni potrebovala. Soglasno z izjavo laboratorija je poraba teh odpadkov velikega trgovskega pomena.

V kolikor je znano, ni bilo za ta materijal dotedaj nobene uporabe, razen če bil se ga porabil kot krmo za živino. To pa je bilo nezadovoljivo radi velike množice vlaknov in luščinah ter male hranilne vrednosti bombažnega semena v splošnem.

Pranoverja glede kihanja

Pranoverja glede kihanja je opaziti po celem svetu.

Na Skotskem je splošno prevladovalo naziranje ter prevladuje še danes, da niso slabomni ljudje ali idioti v stanu kihati in da je zmožnost kihanja dokaz, da se nahaja ta ali oni človek v posesti čez ne velike, pa vsaj neke gotove mere inteligence.

Bila je vera Flamcev v Belgiji, da dokazuje med pogovorom in barantanjem, da je to, kar ste rekli, tudi resnično. Ta vera je razširjena tudi med slovenskim narodom. Kitajci so prepričani, da pomenja kihanje na novoletni večer slabo srečo za celo naslednje leto. Japonci so prepričani, da pomeni enkratno kihanje, da vas kdo hvali, dvakratno kihanje pa, da vas kdo kara ali graja. Če pa kihnete trikrat, je to znamenje, da ste bolni.

Kadar zbolijo kak ameriški Indijanci ter kiha, je prepričan, da je njegova bolezen delo kakega zlobnega duha. Kadar zopet ozdravi, izpremeni svoje ime v upanju, da ga oni demon ne bo spopajljal. Pobožen Bramin v Indiji se bo dotaknil svojega desnega ušesa, kadar kihne. Indijci so prepričani, da prihajajo zli duhovi v človeško telo skozi ušesa in namen zavarovanja ušesa je preprečiti tem zlim duhovom vstop v telo dotičnega. Speke in Grant, znana afriška raziskovalca, nista bila v stanu zaslediti nobenega sledu vere med ekvatorskimi črnci z izjemo kolanja, neke vrste molitve, kadar je kak človek kihnil.

V Franciji se je v prejšnjih časih pozdravilo kihanje s smenjanjem klobuka. Kadar je bilo kihanja konec, je kihalec formalno vrnil čestitke vseh navzočih. Tudi v Angliji se je še v sedemnajstem stoletju pozdravilo kihanje z odstranjenjem klobuka. Joseph Ball, škof v Exester, je leta 1627 pisal, da človek ne šteje več med svoje prijatelje onih, ki ne smamejo klobuka, kadar on kihne.

Siameci imajo prav posebno idejo glede kihanja, — da namreč bogovi neprestano obračajo strani v knjigi sodbe. Kadar pridejo do strani, ki se tiče te ali one osebe, mora dotična oseba kihnuti in to v vsakem slučaju. Kihalec se pozdravi z nagovorom: — Naj bo sodba ugodna zate!

Homer omenja v svoji Odiseji princezino, ki je molila k bogovom za hitri povratek svojega moža. Komaj je končala s svojo molitvijo, ko je njen sin kihnil. To se je smatralo za znamenje od bogov, da bodo njene prošnje uslišane.

Nekoč, ko je imel Ksenofon nagovor na svoje vojake, je nekdo kihnil. Veliki general je takoj pripomnil, da mu je postal Jupiter posebno znamenje, da je njil stvar pravična.

V Wales se je kihanje ponavadi smatralo za slabega pomena, a v Evropi v splošnem se je smatralo kihanje kot dobrega pomena, razven če je bilo kihanje predolgo. Če je človek kihnil na primer več kot trikrat, se je smatralo za znamenje slabe sreče.

Vera prebivalcev Walesa je prevladovala ter je splošna navada med Italijani reči, če kdo kihne: Bog pomagaj!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

L. T. Arroyo, Pa. — Hercules Oil Company ne poznamo in pod tem imenom ne najdemo niti vključeno v telefonski knjigi. Zato dvomimo, da bo sploh kdaj kaj kruha iz te moke. V splošnem pa svetujemo rojakom, da naj nikdar ne kupujejo delnic od agentov, ki jih ne poznajo. Verjemite nam, da dobrih delnic vam ne bo nihče prišel na dom ponujati, ker za vnovčenje takih delnic vedo organizatorji boljše in mnogo cenejšo pot. Če že kdo hoče špekulirati, naj špekulira pri podjetju, katero pozna, potem mu ne bo žal, če bo prav kaj izgubil, ker vedel bo, za kaj je svoj denar reskiral. Na sto in stotisoče so že izdali naši rojaki za vsakovrstne ničevredne delnice in nikdar se nismo čuli, da bi kdo s tem kaj pridobil, razen oni, ki so zabeležili imena v domači krajevna podjetja.

Jugoslavia irredenta.

Nevdržljiv položaj na Reki.

"Il Lavoratore" priobčuje obširno poročilo svojega rimskega dopisnika o položaju na Reki. Dopisnik veli: Notranji položaj na Reki prihaja od dne do dne bolj zamotan. Posebno v zadnjih dneh se stvari razvijajo iz slabega v zlo. Caristični "ukazi" komande so vzbudili povsod nevoljo in ogorčenje. Izgoni ubogih, vladi nepriljubljenih oseb se izvajajo z vso brutalnostjo. Družine teh revežev se nahajajo v globoki revščini. Kam naj gredo? Kaj naj store? Nikdo se zanje ne briga.

Da Jugoslavlani, ki ne spi. Na Hrvaškem "dobe ti reveži zavetje. Zagreb je poln teh, ki jih je udarila D'Annunzijski zakon, med njimi tudi mnogi Italijani.

Na Reki je moralna in materialna beda. Neštevilni so slučajni nasilja, brutalnih plenitev, ki jih izvršujejo D'Annunzijski legionarji. Vsi hrepene po osvoboditvi. D'Annunzio čeposipije že sluti, da, ko bo treba Reko zapustiti.

Velik škandal je nastal v Kreditem zavodu. Pod svojo odgovornostjo je izdaljal ponarejene bankovce. V mestu govore, da pozove D'Annunzio še nadaljnjih deset letnikov pod orožje.

D'Annunzijski nabori.

Reški magistrat je izdal na temelju zakona po Consiglio Nazionale potrjeno naredbo, da se morajo vsi pripadniki letnikov 1901-1897 in vsi drugi prostovoljci prijaviti za nastop vojaške službe. Vsem drugim, ki ne pripadajo na Reko, ki pa so prosili, da bi se sprejeli v reško vojsko, ni treba priti. Kdor se tej naredbi ne bo pokoril, bo kaznovan z globo 2 tisoč lir in zaporom do treh let. Obenem se bo vršil pregled pripadnikov vseh tistih letnikov, ki vsled bolezni, odsotnosti ali vsled drugih zaprek niso mogli priti k prvemu pregledu.

Izgoni z Reke.

D'Annunzio je v svrhu, da štiti nezaposlene reške delavce, ukrenil z naredbo od 27. febr. da se morajo odstraniti z Reke vsi, ki ne pripadajo na Reko in so se tam naselili pred 30. oktobrom 1918. Izgona so oproščeni vsi oni, ki se javijo v službo reške legije, potem neobhodno potrebni delavci in uradniki, stari nad 60 let, bolniki ter vsi oni, katere silijo posebne razmere, da morajo stanovati v mestu ter končno vsi oni, ki so stanovali na Reki vsaj pet let pred 29. avgustom 1914, ali pa so vsled vojaškega poziva morali zapustiti mesto. Reški listi o dobnavo ta D'Annunzijski korak, naglašajo, da to ni političen akt, temveč samo briga za nezaposlene Rečane, ki je prišla po veljavnika, da je zdaj tako naredbo.

Proti tej naredbi so protestirala reška delavska združenja, katerih D'Annunzio ni uvaževal. Dosedaj je izgnanih 36 posameznikov, od teh je 22 Jugoslovancev, 16 Madžarov in 4 Avstrijci.

Daljni izgoni so v teku.

Tržačani za samostojnost Trsta.

Iz Trsta poročajo: V Trstu se je pojavil močan pokret, da bi se takozvana "Julijska Benečija" odedila od Italije z namenom, da se reši gospodarske propasti, ker je med tem, ko je genovski prista bišče preobloženo z delom, tržaško pristanišče čimdalje bolj prazno in prebivalstvo vsega kraja čimdalje bolj siromašno. Italijanski trgovci naseljeni se pripravljajo, da zapuste Trst, ker nimajo posla. Prebivalstvo je uverjeno, da se samo z avtonomijo more rešiti "Julijska Benečija", in sicer ne iz razloga, kakor želi te avtonomije D'Annunzio, ki želi na ta način rešiti reško vprašanje, temveč z namenom, da se pozneje takozvana "Julijska Benečija" zedini z Jugoslovani.

Otroški vrtec

so v pondeljek 15. sušca otvorili v ljudski šoli v Velikoven.

Gospodarska družba

za nakup in prodajo, podružnica Sincavas, je otvorila v Velikoven prodajalno in lepo usneva.

Stamboliski in bolgarski komunisti

Pariski "Le Temps" priobčuje interview z bolgarskim ministrom predsednikom Stamboliskim o raznih aktualnih vprašanjih, ki so sedaj na dnevnem redu v Bolgariji. V tem interviewu je Stambolski tudi označil svoje stališče glede komunistov. Rekel je med drugim:

"V Bolgariji imamo tudi nekaj kmetskih občin, ki so se izrekle za komunizem. Naša vlada bo to uvaževala. Dala bo zapleniti imetje vseh dotičnih občinarjev, iz teh občinarjev bo napravila organizovane oddelke pod vojaškim poveljstvom, iz teh čet pa se bodo crnirali polki, ki jih bo vlada preselila v posebno v to določene kraje, kjer bo organizirano njih življenje po komunističnih načelih. Na Bolgarskem imamo dokaj močvirnatih pokrajin. V te pokrajine bomo poslali kmete komuniste. Nastanili jih bomo v kasarnah in odredili, da se bodo posvetili delu za osuševanje zemlje. Vsa zemlja, ki se bo iz močvirja pretvorila v plode njive in travnike, bo skupna last. Na ta način bomo rešili komunistično vprašanje. Ne bo šlo drugače. Gre se za borbo za življenje in smrt. Ako bi pri nas zmagali komunisti, se zavedamo, kako bi postopali z nami. Ker ta niso zmagali, moramo jim mi pokazati, kaj mi premoremo."

Nazori g. Stambolskega o rešitvi komunističnega vprašanja so vsekakor originalni, ako pa so izvedljivi, je to drugo vprašanje.

Štiristoletnica Magellana

Marec leta 1921 bo predstavljala dober čas za obisk na Filipinih, kajti takrat bo poteklo štiri stolet, odkar je Ferdinand Magellan ali kot se imenuje portugalski, Fernao de Magalhães, prvikrat obiskal te otoke, jih raziskal ter se jih polastil v imenu španskega kralja. Sedaj se je že pričelo z izdelovanjem načrtov, kako bi se proslavilo to obletnico na način, ki bi presegal vsako slično slavnost, ki se je kdaj vršila v Orijentu. Brez dvoma bomo veliko čuli o Magellanu v naslednjih dvanajstih mesecih in prvi raziskovalec, ki si je drznil a Tihomorje, se bo zopet pojavil v magacinih in časnikarskih člankih.

Slavljenje prihaja prav primeren čas, kajti Pacifik je šele prišel zavzetosti v mislih Amerikancev ono mesto, katero bi moral zavzemati že dolgo časa.

Slavljenje bo predstavljalo zgodovinsko ozadje, na katerem morejo moderni otoki pokazati svoje produkte, svoj razvoj in svoje prilike za nalaganje ameriškega kapitala. Kot Kolumb tudi Magellan ni iskal novih zemelj za Španjo. Iskal je prehod iz Atlantika v ocean, katerega je videl Balboa nekaj let poprej na drugi strani kontinenta in potem, ko je prišel skozi Magellansko ožino, je bil prepričan, da se nahaja na poti proti Molukom. Na ta način je povsem slučajno našel Filipine.

Kje je moj oče JAKOB BIČEK? Doma je iz Gorenjih Novakov štev. 17, pošta Cerklno na Goriškem, kjer ima svojo domačijo. Preteklo je že 7 let, da nič ne vem o njem. V Ameriki je že 14 let. Ko je odšel, bilo nas je doma pet, a zdaj sva samo dva in je težko gospodariti. Mama je umrla in enega brata je vzela vojna. Prosim, da se mi javi, ali pa če kdo kaj ve o njem, da mi blagovoli sporočiti. — Rozalija Biček, Gorenje Novake štev. 17, pošta Cerklno, Gorizia, Venezia Giulia, via Italia. (23-24-4)

Kadar je kako društvo namenjeno kupiti bandero, zastavo, regalije, kape itd. ali pa kadar potrebujete godbene instrumente na lok ali pihala, ne kupite prej nikjer, da tudi nas za cene vprašate. Vprašanje vsa stane le dva centa, pa si boste prihranili dolarje.

Imamo največjo zalogo vsakovrstnih instrumentov v novi zalogi. Cenike na zahtevo brezplačno.

VICTOR NAVINŠEK
331 Greeve Street,
Conemaugh, Pa.

HITRA POMOČ
Oslabljenost vsled pretežkega dela, izčrpanost, okoreli sklepi in mišice, slabo srce, preteženje iz izpahnenje, temu je lahko hitro od pomoči s takojšnjo uporabo

PAIN-EXPELLERJA
"Prijatelja v potrebi"

Družine, ki so enkrat spoznale njegovo zdravilno moč, ne bodo več brez njega. Samo en Pain-Expeller je, in v vaši varstvo je opremljen z našo tvorniško znamko

SIDROM
Če nima zavajajočih to tvorniške znamke, ni pristen in ga zavrnite. 35 in 70 centov v vseh lekarnah ali pa pri

F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

KRETAJE PARNIKOV
KEDAJ ODPLUJEJO IZ
NEW YORKA

Belvedere 1. maja — Trst
La Lorraine 1. maja — Cherbou
St. Paul 2. maja — Trst
Pres. Wilson 2. maja — Trst
Philadelphia 8. maja — Cherbou
Leopoldina 9. maja — Havre
France 12. maja — Havre
La Savoie 22. maja — Havre
New York 22. maja — Cherbou
Susuehanna 27. maja — Trst
Rochambeau 27. maja — Havre
Adriatic 29. maja — Cherbou
La Lorraine 29. maja — Havre
St. Paul 29. maja — Cherbou
Argentina 1. junija — Trst

Glede cen za vozne listke in vsa druga pojasnila, obrnite se na tvrdko

FRANKSAKSE
22 Cortland St. New York

KILO je ozdravil
Ko sem pred par leti zadobil tetak zaboj, sem jako počen. Zdravniki so mi rekli, da je moje edno uganje operacija. Poslavi se niso dobro odzvali. Končno sem pa dobil nekaj, kar me je hitro in pe, polnoma ozdravilo. Mislila so leta in kila se na rihlar povrnili, zdravno ozdravila težko delo kot nazar. Nisem bil oprisan, nisem izgubil časa, nisem imel situosti. Jaz nimam ničesar napredaj toda vam natanko povem, kako se lahko sezdravite brez operacije, če pijete meni, Eugena M. Pullena, mizarja, 29 E. Marcelina Avenue, Manhattan, N. J. Najboljše je, da izrežete to vest ter jo pokažete drugim, ki so počen. Ohranili boste življenje, ali pa se vsaj zavestili, kaj je to kilo ter skrb in strah pred operacijo.

Ozdravi katar mehurja in odstrani vse v 24 urah. Vaska pilula MIDY. Varujte se ponaredb. Na prodaj v vsaki lekarni.

Rad bi izvedel, kje se nahaja moj popolbrat JOŽEF GORENC. Rojen je bil v vasi Št. Jakob št. 6, fara Št. Jernej, okrajno sodišče Krško na Dolenjskem. Pred vojno je bil pri svoji materi nekje v bližini vasi Padlag pri Krškem. Star je 25 let in je bil pozvan v vojno. Šliha sen, da se je svojočasno nahajal v Galiciji, kjer je prišel v rusko ujetništvo. Če je komu kaj znano o njem, prosim, da mi naznači njegov sedanji naslov. Kder mi bo storil to uslugo, mu dam 10 dolarjev nagrade za njegov trud, ali naj se sam javi svoje mu bratu: Michael Gorenc, 3014 West 19 St., Indianapolis, Ind., U. S. America. (23-29-4)

VSEM DOGARJEM!
Tekaj v Kentucky sem kupil 40 tisoč dreves, pripravil jih za izdelovanje dog. Potrebujem 100 nadaljnjih prvovrstnih dogarjev, da se takoj lotijo dela. Potrebujem tudi 10 dobrih foremanov. Nikjer ni boljšega podnebnja kot je tukaj v Kentucky. Lahko delate vsak dan ter zaslužite lep denar. Ne bo vas nadlegoval dež; tukaj ni ne mraza, ne mrzlice, ne moskitov.

Pridite takoj, pripravljani za delo. — H. Kramer, Box 104, Hazard, Ky. (18-5)

PURITAN OIL & PAINT CO.
Frank Glavich, 1531 E. 70th St., Cleveland, O., zastopnik. Vsa pisma naslovite direktno na mene, ali pa na družbo

Rad bi izvedel, kje se nahaja moj popolbrat JOŽEF GORENC. Rojen je bil v vasi Št. Jakob št. 6, fara Št. Jernej, okrajno sodišče Krško na Dolenjskem. Pred vojno je bil pri svoji materi nekje v bližini vasi Padlag pri Krškem. Star je 25 let in je bil pozvan v vojno. Šliha sen, da se je svojočasno nahajal v Galiciji, kjer je prišel v rusko ujetništvo. Če je komu kaj znano o njem, prosim, da mi naznači njegov sedanji naslov. Kder mi bo storil to uslugo, mu dam 10 dolarjev nagrade za njegov trud, ali naj se sam javi svoje mu bratu: Michael Gorenc, 3014 West 19 St., Indianapolis, Ind., U. S. America. (23-29-4)

Kadar je kako društvo namenjeno kupiti bandero, zastavo, regalije, kape itd. ali pa kadar potrebujete godbene instrumente na lok ali pihala, ne kupite prej nikjer, da tudi nas za cene vprašate. Vprašanje vsa stane le dva centa, pa si boste prihranili dolarje.

Imamo največjo zalogo vsakovrstnih instrumentov v novi zalogi. Cenike na zahtevo brezplačno.

VICTOR NAVINŠEK
331 Greeve Street,
Conemaugh, Pa.

HITRA POMOČ
Oslabljenost vsled pretežkega dela, izčrpanost, okoreli sklepi in mišice, slabo srce, preteženje iz izpahnenje, temu je lahko hitro od pomoči s takojšnjo uporabo

PAIN-EXPELLERJA
"Prijatelja v potrebi"

Družine, ki so enkrat spoznale njegovo zdravilno moč, ne bodo več brez njega. Samo en Pain-Expeller je, in v vaši varstvo je opremljen z našo tvorniško znamko

SIDROM
Če nima zavajajočih to tvorniške znamke, ni pristen in ga zavrnite. 35 in 70 centov v vseh lekarnah ali pa pri

F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

ANŽE PITOVI

ZAVZETJE BASTILE.

Spisal Aleksander Dumas, st.

(Nadajevanje.)

— Kaj hočete od mene? — je rekel smeshljaje.

— Ali ste vi župan de Flesselles? — je odvrnil Billot.

— Da gospod moj, s čim vam morem postreči? Podvzajte se, kajti moja glava je zelo zaposlena.

— Gospod župan, koliko oblasti je v Franciji?

— Ej, to je kot razumete celo stvar, moj dragi gospod, — je odvrnil de Flesselles.

— Povejte mi stvar tako kot je razumete vi?

— Če vprašate gospoda Bailly, vam bo povedal, da je le ena, namreč narodna skupščina; če pa vprašate kakega drugega, vam bo rekel, da je le ena, namreč kralj.

— In vi, gospod župan, katero je vaše mnenje izmed teh dveh obeh?

— Moje mnenje je tudi, da je v tem trenutku najti le eno.

— Narodna skupščina ali kralja?

— Nitni ena, niti druga. — Narod, — je odvrnil de Flesselles, ki je posegel z roko za vrat.

— Aha, narod! — je vzkliknil Billot.

— Da, namreč ta gospoda, ki stoji spodaj, oborožena s puškami, sabljami in cepci. Pod narodom razumem jaz vse ljudi.

— Mogoče imate prav, gospod de Flesselles, — je odvrnil Billot, — in niso mi rekli po krivici, da ste duhoviti mož.

Gospod de Flesselles se je poklonil.

— Na katero teh treh oblasti nameravate apelirati, gospod moj? — je vprašal de Flesselles.

— Pri moji veri, — je odvrnil Billot, — če se zahteva kaj resnega, je po mojem mnenju najenostavnejše obrniti se na ljubelega Boga, ne pa na njegovega svetnika.

— S tem hočete reči, da se boste obrnili na kralja?

— Veseli me.

— Ali bi smel vprašati, kaj hočete zahtevati od kralja?

— Prostost doktorja Gilberta, ki se nahaja v Bastili.

— Doktorja Gilberta? — je vprašal de Flesselles ošabno. — Ali ni to maza brošur?

— Recite, da je modrijan, gospod moj!

— To je vseeno, moj dragi gospod. Mislim, da imate kaj malo upanja doseči kaj takega pri kralju.

— In zakaj?

— Ker je moral imeti kralj proketo dobre vzroke za to, če je utaknil doktorja Gilberta v ječo.

— Dobro, navesti bo moral svoje vzroke in jaz mu bom sporočil svoje.

— Moj dragi gospod Billot, kralj je zelo zaposlen ter vas niti ne bo hotel sprejeti.

— Če me ne bo hotel sprejeti, bom pa našel sredstva, da pridem k njemu brez njegovega dovoljenja.

— Ko boste enkrat notri, boste našli tudi na gospoda de Dreux Breze, ki vas bo pustil vreči skozi vrata.

— Ki me bo pustil vreči skozi vrata?

— Da, to je hotel storiti tudi z Narodno skupščino v njeni celoti. To se mu sicer ni posrečilo, a je nadaljni vzrok, da se jezi in rad vami bo stresel svojo jezo.

— Dobro, potem se obrnem na Narodno skupščino.

— Pot v Versailles je odrezana.

— Šel bom s svojimi tri tisoč možmi.

— Pazite se, gospod moj! Na cesti boste zadeli na tri do pet tisoč švicarjev ter na dva do tri tisoč Avstrijcev, ki vas bodo požrli, vas in vaše ljudi.

— Ste vragovi, kaj pa naj storim?

— Napravite, kar hočete. Storit mi le to uslugo ter odvedite svoje ljudi, ki toleže spodaj s svojimi helebardami ob tlak ter kade. Mi imamo sedemdeset do osemdeset centov smodnika v kletih in ena iska nas požene lahko vse v zrak.

— Če je stvar tako, se ne bom obrnil niti na kralja, niti na Narodno skupščino, temveč na narod in zavzeli bomo Bastilo.

— S čim?

— Z osemdesetimi centi smodnika, katerega nam boste dali, gospod de Flesselles.

— Ali res? — je vprašal de Flesselles porogljivo.

— Tako je, gospod moj. Ključne kleti, če vas smem prositi?

— Tako? Vi se gotovo šalite? — je rekel župan.

— Ne, gospod moj, jaz se ne šalim, — je odvrnil Billot. — Pri tem pa je prišel de Flesselles z obema rokama za vrat ter dostal: vi! — Ključne, ali pa pokličem svoje ljudi!

De Flesselles je postal bled kot smrt. Njegove ustnice in njegovi zobje so se stisnili krevčito skupaj. Kljub temu pa je odgovoril z istim porogljivim glasom, katerega se je posluževal prej:

— Gospod moj, napravili mi boste celo uslugo, če me oprastite tega smodnika. Dal vam bom torej ključne, a vam povem pri tem, da bi eno uro pozneje vsi, če bi stori pred javnostjo, kar ste stori med štirimi oči. Vi torej ustrajate pri zahtevi, da dobite smodnik?

— Jaz vstrajam na tem, — je rekel Billot.

— In ga boste sami razdelili?

— Da, jaz sam.

— In kdaj?

— Takoj na mesu.

— Oprostite mi, dajva se sporazumeti. Jaz imam tukaj še za nekako četrto uro opravka in veliko ljubše bi mi bilo, če bi pričeli z razdelitvijo smodnika šele potem, ko bi jaz odšel. Prorokovali se mi nekoč, da bom umrl nesilne smrti. Priznam, da bi ne videl posebno rad, če bi me poslali v zrak.

— Dobro torej, četrto uro. Sedaj pa še eno prošnjo z moje strani. Stopiva oba k oknu!

— Zakaj?

— Hočem vas seznaniti z narodom.

Billot je odvedel župana k oknu.

— Prijatelj, — je rekel, — kaj ne, vi hočete še vedno zavzeti Bastilo?

— Da, da, — je prišlo kričati od tri do štiri tisoč glasov.

— Vam pa manjka smodnika, kaj ne na?

— Da, da, smodnika!

— Volite, tukaj je gospod župan, ki bo tako dober ter ga nam bo dal, kar ga je spravljene v kletih mesine hiše. Zahvalite se mu, prijatelj moj!

— Naj živi gospod de Flesselles! — je kričala ljudska množica.

— Hvala! Hvala zame in hvala zanj, — je odgovoril Billot.

Nato pa se je obrnil proti županu ter rekel:

— Sedaj, gospod moj, mi ni več treba prijeti vas za vrat, niti med štirimi očmi, niti javno, kajti če mi sedaj ne daste smodnika, vas bo narod, kot ga imenujete, raztrgal na kosčke.

(Dalje prihajajo.)

Koroške novice.

Is Priblevasi.

Igri, ki ju je priredilo pod vodstvom šolskega vodje L. Komarja kazaško tamburaško društvo, sta splošno dobro uspeli. Uprizorila se je igra "Tri sestre" (od dr. Kreka) in vojaški igrokaz "V ječi". Sodelovali so fantje: Janez Bricevan (šaljivi Jaka), Lovro Capernik, Karol Košutnik in Anan Mikav; dekleta: Marija Bricevan, Franica in Viktorija Capernik, Marija Košutnik, Urša Miklav in Marija Rutar. Igraleci so imeli svoje vloge dobro naučene in so nastopili s potrebnim pogumom. Pevski zbor nam je zapel pesni "Rdeči sarafan" in "Naša zvezda". Govoril pa je nadpoštar iz Sinčevasi g. Ravnihar, ki je s pomočjo nemško-avstrijskega časopisa in raznih dopisov iz Nemške Avstrije spretno dokazal, da v tem nemškem razu ne morejo biti ravno take rožnate razmere, kakor jih mislijo videti mnogi posilnemei. Posebnost na prireditvi je bila nespametna in obenem zlobna šala treh malih otrok, ki so vidno najeti od onih polžev, ki nprestano šulijo čez mejo v obljubljeno deželo, pri tem pa učila in telesno tako počasi in nerodno marširajo, da vselej zaostajajo za Jugoslavojo, skušali motiti prireditev s tem, da so ravno pod njim zunaj skednja, v katerem je stal oder in je bilo zbrano občinstvo, zapalili majhen ogenj, ki so ga pa navzoči takoj pogasili in s igralci nato po kratki zbehanosti vseh prisotnih igro nadaljevali, kakor bi se ničesar ne bilo zgodilo. Pa kaj bi bilo, če bi se bila šala na kakršenkoli način izpolnila v resnico in bi iz ognja bil nastal požar, ki bi bil upelnil p i vasi? Morda so si nekateri želeli jubilej požara leta 1907?

Is Pokrč.

Tukajšnje šolsko vodstvo je priredilo v šolskih prostorih šolsko veselico, katere čisti dobiček je bil namenjen revni šolski mladini. Vspored je obsegal petje in d klamacije učencev ter igro "Pri gspodi". Udeležba je bila povoljna; šolska soba je bila natlačeno polna. Na splošno je bilo proizvajanje posameznih točk zadovoljivo; posebnost nekatere deklamacije: učenci so izvalje pohvalo. Po končanih točkah, ki so jih proizvajali učenci, se je razdelilo usnje med revne učence in 57 slovenskih knjižice. Gospica učiteljica Marija Enspelerjeva je nato s toplimi besedami vabila tukajšnje žene in dekleta v žensko organizacijo. Igro so pohvalno proizvajale gde učiteljica z domačimi dekleti, od katerih so nekatere šele prvič nastopile, toda že od prve nastopajo pokazale razumevanje svojih obz. Opravičeno se torej pričakuje, da se bodo podobne prireditve lahko ponavljale večkrat. Prireditve je donesla čistih 239 kron. Za revne šolarje so nadalje prispevali sledeči: vodstvo ljudske šole v Girknici, Kranjsko, 738 kron, gospodarska družba v Ljubljani 200 kron, tverka Balkan v Ljubljani 100 kron, tombola 364 kron, imenovanani dobrotniki 250 kron, pri domačih občanah se je nabralo 401 K, skupaj 2292 K.

Pred kratkim je povabila gde učiteljica ženske v svoj razred in prav podomače jim je razložila namen ženskega društva. Priglasilo se je 63 članic. Sestavil se je odbor. Za predsednico je bila izvoljena Magdalena Pajer pd. Močvovinja, kmetica z Lečjegore, za podpredsednico Magdalena Miklavje pd. Kajžnica na Dobravi, za rajnico gde učiteljica in za blagajničarko Fani Trabe pd. Mohejeva z Lečjegore. Kot odbornice so bile izvoljene: Marija Morak pd. pri Teljani, kmetica v Vancic, Ana Frank pd. pri Temelnu, posestnica v Pubrežah, ter Katra Torak iz Ličjevasi. — Biti hoče med seboj prijateljice, pomočnice, saj je naloga vsake ženske, biti angel družine, v kateri biva, n trositi kristalno čisto veselje v loveška sreča, zlasti v sreča naših 42-jih revnih in žalostnih.

Is Žvabeka.

To se je postavila naša mladina d malčkov, ki komaj poznajo titega, ki ima piko za glavo, do naših vrlih fantov, ki so se pobili po ruskih planotah ter se grozili nad italjansko zahrbtnostjo! Krasna prireditve nam ne izgine kmalu iz spomina. "Plančarije" so se zgodile, kakor

pač zna le nepokvarjeno slovensko dekle biti. Deklamacije so bile ljubke; molitev za slovanski rod ganljiva. In dvospev "Rdeči sarafan" le vzdih; tako lep, kakaj tako kratko? In naši otroci! V mični igri "Pepelka" so nastopali šolarji samozvestno, kakor da bi bil ves svet njihov. In naši čvrsti fantje! V igri "Za letovišče" prvič na odru in tako neustrašeni! Sreče se nam je ob pogledu nanje smejalo. Veliko je pripomogla h krasnemu uspehu lepa obleka, delo gospe učiteljice, ki je vodila vso prireditev, za kar ima izreden dar. Lepi uspeh naj ji bo plačilo za obilni trud. Dekleta so vsa navdušena za narodno nošo, ko so jo videle na odru; da bi si jo le kmalu mogle omisliti! A domačo, pristno! Vnes sta nam nadičtel Močnik in visokošolec Urbane tako jasno dokazala, "kije smo doma", da je tudi zadnji omahljivec začel vsaj misliti, ko je to slišal.

Tihotapci na demarkacijski črti.

Tihotapstvo čez demarkacijsko črto je zahtevalo že več žrtve. Sedaj se ti nočni potniki, ki brez dovoljenja hočejo prekorčati demarkacijsko črto, poslužujejo tudi revolverjev in streljajo na jugoslovansko vojaštvo, ki seveda odgovarja in strelja na nočne tolpe, če se te ne ustavijo na povelje "stoj". Dne 8. sušca začne ob 10. uri ponoči, ko je bilo temno kakor v kozjem rogu in ko je deževalo "na Spiji" (Papiernmühle) v bližini ceste, 2 km južno od Celovca, da je 5 oseb stopilo v rečico Vankart in je začelo gaziti proti demarkacijski črti. Ko so bili to stran rečice, jih vojak vstavi s trikratnim "stoj". Nato so se oni takoj vrnili v reko in so začeli streljati na stražarja. Vojak je odgovarjal in pri tej priliki je bila ustreljena neka ženska. Tihotapeci so zbežali in mrtvo žensko pustili na obali Vankarta. Ustreljena ženska se piše Barbara Fido. Jugoslovanske oblasti ji niso izstavile nobenega dovoljenja za prekorčanje demarkacijske črte. Istega dne med 10. in 11. uro zvečer je hotela skupina treh tihotapev v istem odseku prekorčati črto z jugoslovanske na nemško stran. Ko jo je jugoslovanska straža ustavila, začela je nanjo streljati. Vojak je odgovoril in eden tihotapev je bil zadet. Pri njem so našli nahrbtnik, poln govejeja in svinjskega mesa ter revolver, iz katerega je bil izstreljen 4 strele. Ta ustreljeni tihotapec se piše Ernest Jaklitsch, je doma v Kočevju in je nečak gostilničarke v Celovcu, znane pod imenom "Sonngrell". Dognano je, da je Jaklitsch v noči od 1. na 2. marca pri Podkrošju spravil čez Glinu 21 svinj, katere je v Celovcu prodal. Agitatorske brošure, gnojnice, ki si je dala ime "Koroško Korošcem", in druge take reči spravljajo v Jugoslavijo, od tam pa jemljejo moko, meso, špeh itd. ter spravljajo v Celovce.

Z Jezerskega.

Dne 5. marca dopoldne je bil tu pri sv. Andreju na Ravnem imenitni pogreb rajne gospe Marije Savjave, bivše posestnice Ankovega (veleposvestva na Jezerskem in Polheima v Labudski dolini, katera je 3. marca po kratki bolezni v 82. letu svoje starosti mirno v Gospodni zaspala. Mnogo sorodnikov, faranov in znancev, kakor tudi 5 duhovnikov, ki so za rajno maševali, jo je spremljevalo k zadnjemu počitku. Jezerski pevec in pevka so jej doma in v cerkvi za slovo lepe žalostinke zapeli. To čast je rajna gospa tudi zaslužila, kajti bila je zvesta žena svojemu rajnemu možu, skrbna mati svojim otrokom, nekdanj pridna gospodinja, revnim radodarna dobrotnica in velika dobrotnica cerkvi sv. Andreja na Ravnem, kateri je več imenitnih reči darovala. — Ko so v mirnih časih še romarski vlaki vozili na grob sv. Petra v Rimu, se je enkrat tudi ona vdeležila takega romanja in počastila rajnega papeža Leona XIII. Videla je in slišala, ko so mu romarji razlihih narodov častitali in klicali: Slovani "Slava", Nemci "Heil", Madžari "Ejlen", Italijani "Eviva", Francozi "Vive".

Cosulich črta

Direktno potovanje v Dubrovnik (Gravosa) in Trst.

Parnik "Belvedere" odpluje 1. maja.

Parnik "President Wilson" odpluje 8. maja.

Potom listov, izdanih za vse kraje v Jugoslaviji in Srbiji. Razkošne ugodnosti prvega, drugega in tretjega razreda. Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.

PHELPS BROTHERS & CO.

Passenger Department

4 West Street New York

Kje so ALOJZIJ, JOŽEF in JANEZ GIMPELJ? Išče jih Martija Gimpej iz Malega Podlubna št. 7 pri Novem mestu, Slovenija, Jugoslavija. (23-24-4)

Kje je JOSEPH KARMEJ? Pri meni ima pismo z denarjem. Prosim ga, da se oglasi, ali pa če kdo ve zanj, naj mi pošlje naslov, za stroške mu plačam. Joseph Uršič, 118 Sindjena St., Pekin, Ill. (23-24-4)

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Rojakom naznanjamo, da potuje po državi Pennsylvania rojak

GEORGE WALETICH,

ki je pooblaščen pobirati naročnino za Glas Naroda in izdajati pravoveljavna potrdila. Sedaj se nahaja v državi Pennsylvania. Prosim rojake, da mu gredo na roke in ga priporočajo. Za naklonjenost se vam že vnaprej zahvaljujem.

Upravništvo Glas Naroda. (15-4 v d)

SUHO GROZDJE

importirano iz starega kraja
22 centov funt.

Boksa 50 funtov \$11.00.

Posebne cene na veliko.

BALKAN IMPORTING CO

51-53 Cherry Street
New York, N. Y.

POZOR, ROJAKINJE!

Išče se dobra in poštena dekle ali vdova, čeravno z enim ali dvema otrokoma, za hišno gospodinjino in pri otrocih. Sem vdovec, živim izven mesta, na farmi, Plača po dogovoru. Katero veselje naj mi piše takoj na ta-le naslov: Joe Verhovšek, Box 91, Murrsville, Westmoreland Co., Pa. (24-27-4)

FARMA NAPRODAJ.

23 akrov zemlje, lepa ravnina, vsakovrstno sadje, breskve, hruške, jabolka in grozdje, en akre malin, dobra voda, hiša pet sob, klet, hlev za štiri konje in toliko krav, dober prostor za kokošje-rejo, velik kokošnjak in 2 čebelnjaka. Blizo farne so 4 premogorovi, najoddaljeni 2 milj ali 10 minut hoda do najbližjega. 1½ milje od mesta, postaje, šole in cerkve. Vsa zemlja je rodovitna in v dobrem stanju. Imam 2 farmi in ne morem obeh obdelovati. Oglasite se pri lastniku: Lawrence Supancic, R. F. D. No. 1, Export, Pa. (23-24-4)

'OGLASITA NAJ SE

ALOJZIJ in ALOJZIJ MIRT. Pri nas imata pismo od svojega strica Martina Kočnar od Sv. Duha, Apnenik pri Krškem. Upravništvo Glas Naroda.

IŠČEM DOBRE DOGAJE.

Imam mnogo najboljšega lesa, v višini suh in zdrav kraj. Lahko delate vsak dan, ni moci, ni povodenj in dobra studenčnica. Plačam visoke cene dobrih dogajev. Stalno delo in plačam vožnjo, če delajo nekaj mesecev za mene. MAX FLEISCHER, 258 Lewis St., Memphis, Tenn.

IZŠEL JE

Angleško-slovenski Besednjak.

(English-Slovene Dictionary)

25.000 angleških besedi tolmačenih na slovensko. Cena \$5.00. Sestavil Dr. F. J. Kern. Naroči se na sledeči naslov:

Dr. F. J. KERN
6202 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio.

Poslajte Postal ali Express Money Order, Check ali denar v registriranem pismu.

DOCTOR LORENZ

EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK

SPECIALIST MOSKIH BOLEZNI

644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam že zdravim nad 23 let ter imam skušnje v vseh boleznih in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spozna ti vašo bolezen, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri ozdravljenju moskih bolezni. Zato se morete popolnoma zanesti na mene, moja skrl pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimpreje.

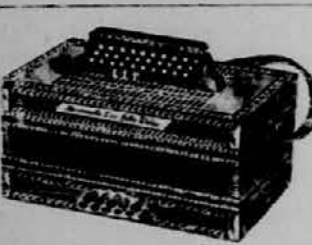
Jaz ozdravim zastrupljeno kri, mazuje in lisa po telesu, bolezni v grlu, izpadanje las, bolezni v kosteh, stare rane, živčne bolezni, oslabelost, bolezni v mehurju, ledcah, jetrah in želodcu, rmenico, revmatizem, katar, zlato žilo, naduha itd.

Uradne ure so: V ponedeljek, sredo in petek od 9. ure zjutraj do 5. popoldne. V torek, četrtek in soboto od 9. ure zjutraj do 5. ure zvečer. Ob nedeljah pa do 2. ure popoldne.

PO POŠTI NE ZDRAVIM. PRIČETE OSEBNO. NE POZABITE IME IN NASLOV.

Dr. LORENZ 644 Penn Ave. PITTSBURGH, PA.

Nekateri drugi zdravniki rabijo tolmače, da vas razumajo. Jaz znam hrvatsko še iz starega kraja, zato vas lažje zdravim, ker vas razumem.

KRANJSKE HARMONIKE NA PRODAJ.

Nova 4 vrstna 3krat uglašena, Werthe model, cena \$110.00.

Stara 3 vrstna 3krat uglašena Wittne-jevca dela, cena \$75.00.

Stara 3krat uglašena cena \$60.00.

JOHN WEISS 192 JEFFERSON STREET BROOKLYN, N. Y.

Kako je Avstrija intrigirala

Pod tem naslovom je izšla slavna knjiga našega rojaka

Dr. Josipa Goričar-ja in Lymen B. Stowe

PROF. HART na Harvard univerzi

pravi: — To je ena najbolj značilnih knjig tega časa.

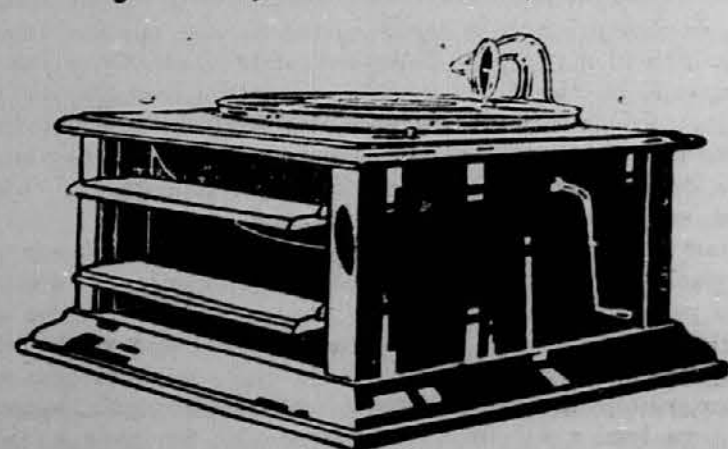
Ko je odšel predsednik Wilson prvič v Pariz je načelnik inteligenčnega departementa armade združenih držav zbral nekaj dokumentov, ki so se mu zdeli potrebni, da jih predsednik prečita, predno se sestane konferenca. Med temi dokumenti je bil rokonis te knjige.

Hon. Maurice Francis Egan, bivši ameriški poslanik na Danskem, je podal v "New York Times" svojo oceno o tej knjigi in pravi: — Ta knjiga jasno pokazuje vse intrige, zarote in diplomatske tajne procese, ki so vsilili absolutno nepravilni Evropi vojno.

Slovenic Publishing Company
82 Cortlandt Street New York City

STANE \$3.00

Sedaj smo dobili v zalogo najnovejše glasne prave Columbia Gramofone. Tukaj vam je slika, stane vas le \$32.50

Imam tudi nove cenike za prave Kranjske Columbia plošče. Pišite pojn takoj.

Ta gramofon igra tako glasno da ga slišite na miljo daleč. Brez colnine ga ahko nesete v kufru kadar greste v stari kraj. Ne pozabite da boste pošteno postreženi za Vaš denar vedno le pri:

IVAN PAJK, 24 Main Street, Conemaugh, Pa.